40/77
393
19
16

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1918. SZEPTEMBER 12. NAPJÁN NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

II.

ÖSSZEÁLLITOTTA:

FOGARASSY BÁLINT

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

A NAGYSZALONTAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADÁSA.

NAGYSZALONTA, 1919.
KÁLMÁN LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJA.

A Nagyszalontai Református Egyházmegye

1918. évi szeptember hó 12. napján Nagyszalontán tartott

közgyülésének jegyzőkönyve

Jelen voltak:

Böszörményi Lajos esperes és Hadházy Kálmán — közben a számok tárgyalásánál dr. Szarka Sándor — világi tanácsbiró (helyettes elnök) elnöklése mellett:

I. *Tanácsbirák:*

Lelkészi részről:	Világi részről:
Balog Ambrus nyug. esperes	Hadházy Kálmán
Nagy Imre	Dr. Szarka Sándor
Szabó István	Tatár Balázs
Kassay Béla	

II. *Ügyészek:*

Hadházy Kálmán, dr. Szarka Sándor.

III. *Jegyzők:*

Fogarassy Bálint és Perecz István lelkészi, Tatár Balázs és Szabó Lajos világi részről.

IV. *Számvevőszéktől:*

Rácz Gyula elnök, Perecz István előadó, Kassay Béla, Bottyán Pál, Debreceni István, H. Fekete Péter.

V. *Tanügyi bizottságtól:*

Böszörményi Lajos elnök, Bottyán Pál előadó, Balog Ambrus, Nagy Imre, Szabó István, Kassay Béla, Fogarassy Bálint, Koumbán Áron, Bessenyey Imre, Szondy Géza, Perecz István, Schrötter Dániel, Szabó Lajos, Szücs Balázs, Balogh József.

VI. *Lelkészek:*

Balog Ambrus sarkadi, Bay József zsadányi, Bokor Sándor erdőhegyi, Boros Gábor árpádi, Bottyán Pál belényesi, Böszörményi Lajos nagyszalontai, Bugyi János erdőgyaraki, Csák József komádii, Debreceni István nagyszalontai, Fogarassy Bálint ágyai, Hodor István köröstárkányi, Igyártó Sándor bélzeréndi, Kalas Ferenc magyarcsékei, Kassay Béla tenkei, G. Kiss Gyula sarkadkereszturi, Kolumbán Áron kötegyáni, Nagy Imre biharugrai, Ónody Sándor mezőgyáni, Perecz István k. nagyharsányi, Szabó István geszti, Szondy Géza kisperegi lelkészek.

VII. *Tanitó képviselők:*

Posta Lajos, Schrötter Dániel, Szücs Balázs.

VIII. *Egyházak világi képviselői:*

Körösnagyharsányból Aradi Bálint, Sarkadról Tokaji Lajos egyházgondnokok, Nagyszalontáról Tenkei István, Sarkadkereszturról R. Szabó József, Zsadányból Nagy Zoltán presbyterek.

—○—

38. szám. A nagyszalontai református egyházmegye közgyülésének tagjai Nagyszalontán a református központi iskola nagytermében gyülekeztek. A munka megkezdése előtt önkéntelenül szállt a szivből föl az ajkra a buzgó éneklés: „Szivemet hozzád emelem és benned bizom Uram!“. Ennek végeztével Böszörményi Lajos esperes alkalmi imádsága ragadta magával a hallgatók lelkét, erősitette a bizodalmat Isten iránt, buzditott az önfeláldozásig kész hazaszeretetre, a hosszu háboru sulyos megpróbáltatásai között mind a diadalomig ernyedetlen kitartásra.

Ezután esperes szeretettel üdvözli az egyházmegyei közgyülés minden tagját s elismeréssel adózik a háborus körülmények dacára is elég nagy számmal megjelent lelkészeknek és világi képviselőknek. Azonban sajnálattal jelenti azt, hogy egyházmegyénk gondnoka, Gróf Tisza István nem jöhetett el közgyülésünkre. Nem jöhetett el azért, mert az olasz harctéren katonai szolgálatot teljesit, bár tulhaladta már a katonai szolgálatra köteles életkort, lángoló hazaszeretete nem hagyta őt nyugodni, hivta a haza s ő már ott is van vitéz katonái között: most fegyverrel kezében védi hazánkat, nemzetünket! A hadi

készülődés közepette sem feledkezett el szeretett egyházmegyéjéről. Megbizta esperest, hogy fejezze ki közgyülésünk tagjai előtt őszinte szives üdvözletét, szeretettel gondol a közgyülés minden tagjára s ha most „Isten hozzád"-ot mond, reméli hogy nem hagy minket árván, részt vesz a béke kiküzdésében, aztán visszatér hozzánk, hogy folytassa az egyházmegye épitésének abbahagyott áldásos munkáját. Addig pedig, mig visszajöhet, a legidősebb világi tanácsbirót kéri fel a gondnoki teendők ellátására. A legidősebb tanácsbiró ez idő szerint Gróf Tisza Kálmán. Erre a közgyülésre azonban ő sem jöhetett el, a harctéren vivott küzdelemben megsebesült s most megfelelő helyen gyógyulást keres, — ez a körülmény tartja távol tőlünk. A jelentés megtétele után felhivja esperes Hadházy Kálmán — az ő akadályoztatása idejére Dr. Szarka Sándor — legidősebb világi tanácsbirót, hogy az E. T. I. t-c. 54. §-a értelmében a társelnöki széket foglalja el, ennek megtörténtével

a nagyszalontai református egyházmegye 1918. évi szeptember hó 12. napjára összehivott közgyülését megnyitja.

39. szám. Az egyházak világi képviselőit a VIII. alatt közölt névsor szerint megbizó leveleik alapján igazolja egyházmegyénk közgyülése.

40. szám. Esperes jelenti, hogy Bagdy János, Csécsi Imre, Ötvös Gyula tanácsbirák, Juhász Imre mhomorogi, Nagy Károly bsonkolyosi, Nagy Dániel szentleányfalvai, Lengyel Imre r.-lippai, Sipos János b.-ujlaki lelkészek betegség, hivatalos elfoglaltatás vagy utazási nehézségek miatt egyházmegyénk mai közgyülésére nem jöhettek el.

Sajnos tudomásul szolgál.

41. szám. Esperes bemutatja a mai közgyülés tárgysorozatát.

Egyházmegyénk közgyülése az előre kiosztott tárgysorozatot felolvasottnak tekinti s azt a tanácskozás sorrendjéül változatlanul elfogadja.

42. szám. Esperes beterjeszti jelentését a törvényszerü egyházlátogatásról (lásd a mellékletet).

Egyházmegyénk közgyülése esperes jelentését a törvényszerü egyházlátogatásról részletes ismertetés után beható tanácskozás alá, ennek végeztével tudomásul veszi s jegyzőkönyvéhez csatolását elrendeli.

Egyházközségeink bel- és küléletéről, szervezetéről, iskolaügyéről és tisztviselőiről az egyházlátogatási jegyzőkönyv beosztása szerint szerkesztett, nagyon munkás és mindenben hü jelentéséért esperesnek elismerését és köszönetét fejezi ki.

Megnyugvással veszi tudomásul, hogy az istenitiszteleteket minden egyházunkban minden alkalommal fennakadás nélkül megtarthatták; örül azon, hogy a nők nagy számmal látogatják a templomot, de aggodalommal értesül arról, hogy a világháboru következtében az istenházát kereső férfiak sorai napról-napra ritkulnak.

Felhivja a lelkészeket, tanitókat és presbitereket, hogy jó példaadással és buzditással, jó tettek gyakorlásával és serkentgetéssel hassanak oda, hogy református vallásunk iránt a közönyösök érdeklődése is felébredjen s gyülekezeteikben a vallásos élet ismét fellendüljön. Nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek lelki gondozására is nagy sulyt vessenek, mert a világégés után ujra éledő korban ezek a gyermekek lesznek anyaszentegyházunk oszlopai, elvész, ha ezek az oszlopok ingadozni fognak.

A kegyes adakozóknak hálás köszönettel adózik közgyülésünk.

A kitünő tanitókról dicsérettel emlékezik meg közgyülésünk, azon tanitókat azonban, kik kötelességeiknek eleget nem tettek, egyszersmindenkorra figyelmezteti közgyülésünk fogyatkozásaik helyrehozására, mert különben állásaikban nem maradhatnak meg.

Anton utasitja Kádár Béla tanitót, hogy jövőre a tananyagot kellőleg gyakorolja be, az énektanitásra nagyobb sulyt fektessen.

Bélzerinden Kozma Sándor tanitó nagyobb szorgalommal és több eredménnyel tanitson, mert külömben állásában tovább nem maradhat.

Helyesli esperes azon intézkedését, hogy Erdélyi Gyula köröstárkányi tanitó ellen nagyfoku hanyagság miatt a fegyelmi eljárást most már másodszor meginditotta, egyben a maga részéről is utasitja lelkészt és presbiteriumot, hogy a gyermekek iskoláztatására kellő gondot forditsanak, a tanitás ellenőrzését pedig tartsák állásukból folyó szigoru kötelességüknek.

Azon egyházakat, melyeknek iskoláiban a tantermek hygienikus szempontból kifogás alá esnek, valamint azon egyházakat is, melyeknek iskolái tanszerekkel hiányosan vannak felszerelve, szigoruan figyelmezteti a hiányok és bajok megszüntetésére.

Sajnos tudomásul szolgál, hogy a tábori szolgálatot teljesitő lelkészek egyházaiban: Feketetóton, Vadászon, főképen pedig Pankotán a helyettesités miatt állandó zavarok vannak a lelkész és hivek között. Mindenik fél tegyen meg mindent a békesség helyreállitására nézve, esperes ezen mnnkában bizonyára ezentul is segitségökre lesz.

Esperes azon inditványát, hogy a gyámdijra jogosult lelkészi özvegyek és árvák gyámdijosztaléka a rendesnél az idén is 20 %-kal több legyen, örömmel teszi magáévá közgyülésünk.

A nagyzeréndi egyház presbiteriumát szigoruan utasitja, hogy az egyház iskoláinak épületeit, főképen pedig a tantermeket lehetőségig jó karba hozassa, hogy azok legalább a mérsékelt kivánságoknak megfeleljenek.

Hálás köszönettel adózik a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésnek azért, hogy 560—1918. sz. határozatával a nagyzeréndi iskolák államositását nem engedte meg, főtiszteletü Püspök urnak pedig azon szives fáradozásáért, hogy a vallás- és közoktatásügyi Miniszternél kieszközölni törekedett azt, hogy a szóban levő iskolai épületekre és felszerelésekre nézve ne alkalmazzon olyan magas mértéket s ne támasszon olyan kivánságokat, melyek a háboru végéig nem teljesithetők.

43. szám. Esperes beterjeszti jelentését egyházmegyénk tavaszi közgyülése óta tett fontosabb intézkedéseiről (lásd az Esperesi jelentés 15. oldalán).

Egyházmegyénk közgyülése esperes intézkedéseit, mivel azok egyházi törvényeinkből folynak és azokat a fennforgó körülmények megokolják, tudomásul veszi és helyben hagyja.

Külön is megerősiti

a kisperegi, a kötegyáni és a mezőgyáni kölcsön felvétel engedélyezését; az erdőhegyi, a nagyszalontai és köröstárkányi tanitói választások megerősitését.

Köszönetét fejezi ki Esperes azon fáradozásáért, hogy lelkészeinket a gabona átvétellel járó kellemetlenségektől mengmenteni igyekezett.

44. szám. Tanügyi bizottsági előadó egyházmegyénk tanügyi bizottságának a megbizása folytán bemutatja az 1917—18. iskolaévről szóló s az esperesi jelentésben már ismertetett tanügyi statisztikai kimntatást s annak két példányban való összesitését s a Főtiszteletü s Méltóságos Egyh. kerületi Tanügyi bizottsághoz intézett jelentést.

Egyházmegyénk közgyülése a tanügyi bizottság jelentését tudomásul veszi s a statisztikai kimutatás egyik példányát a pótivvel együtt a Főtiszteletü s Méltóságos Egyházkerületi Tanügyi bizottsághoz felterjeszti, másik példányt pedig levéltárba helyezni határozza.

45. szám. A főtiszteletü s méltóságos egyházkerületi közgyülés 356—1918. sz. határozatával az 1916—17. iskolai évről a nem református iskolába járó népiskolai növendékek vallásos oktatásáról szóló kimutatást kéri.

Az 1916—17. iskolai évben egyházmegyénkben a nem református növendékek vallásos oktatását lelkész jellegü egyének végezték a következő helyeken: Belényes növendékek száma 80, Belényessonkolyos 52, Magyarcséke 67, Borossebes 52, Csermő 28, Gyanta 161, Bihardobrosd 15, Gyorok 16, Körösszakál 22, Magyarremete 126, Arad 858, Pankota 82, Radnalippa 57, Sarkad 150, Szentleányfalva 69, Tamáshida 35, összesen 1870.

Tanitók végezték a nem református iskolába járó növendékek vallásos oktatását a következő helyeken: Körösjánosfalva növendékek száma 32, Csegőd 50, Feketetót 30, Kisháza 26, Tenkeszéplak 8, Németpereg 1, Pécska 30, Nagyszalonta 50, Okány 428, Nagyzerénd 75. Összesen 730 növendék.

Egyházmegyénk közgyülése a nem református iskolába járó református népiskolai növendékek vallásos oktatásáról szóló 1916—17-ik iskolai évi kimutatást tudomásul veszi s azt a Főtiszteletü s Méltóságos Egyházkerületi közgyüléshez felterjeszteni határozza.

46. szám. Egyházmegyénk tanügyi bizottsága összeirta a Főtiszteletü s méltóságos Egyházkerületi közgyüléshez való beterjesztés céljából az 1917—18-ik iskolai évről a nem református iskolába járó református növendékek vallásos oktatásáról szóló kimutatást a következőkben:

Az 1917—18-ik iskolai évben egyházmegyénkben a nem református iskolába járó növendékeink vallásos oktatását lelkész jellegü egyének végezték a következő helyeken: Arad, növendékek száma 825, Belényes 91, Belényessonkolyos 53, Borossebes 28, Bihardobrosd 20, Csermő 29, Gyanta 160, Gyorok 20, Körösszakál 25, Magyarcséke 49, Magyarremete 123, Pankota 83, Radnalippa 50, Sarkad 125, Szentleányfalva 79, Tamáshida 46. Összesen: 1806 növendék.

Tanitók végezték a nem református iskolába járó növendékek vallásos oktatását a következő helyeken: Csegőd, növendékek száma 45, Feketetót 28, Körösjánosfalva 63, Kisháza 26, Nagyszalonta 40, Nagyzerénd 51, Németpereg 3, Okány 386, Pécska 15, Tenkeszéplak 8. Összesen: 655 növendék.

Egyházmegyénk közgyülése a nem református iskolába járó református növendékek vallásos oktatásáról szóló 1917/18. iskolai évi kimutatást tudomásul veszi s azt a Főtiszteletü s Méltóságos egyházkerületi közgyüléshez felterjeszteni határozza.

47. szám. A hivatali eskü letételére jelentkeztek: Szücs Eszter köröstárkányi, Szentpéteri Mária zsadányi és Kertész Lajos nagyszalontai tanitók. Nevezett tanitók a törvény által előirt esküt leteszik.

Egyházmegyénk közgyülése a hivatali esküt letett tanitókat állásukban megerősiti azzal a feltétellel, hogy a mai naptól kezdve az egyházmegyei Tanitó és Segélyegyesületnek kötelezettt tagjai.

Az eskü letételéről bizonyitványt nyernek.

Egyházmegyénk közgyülése Isten áldó kegyelmét kéri a kötelékébe lépő tanitók egyházépitő munkájára!

48. szám. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet választmánya felterjeszti a Nagyszalontán 1918. évi augusztus hó 15-én tartott ülésének 2. szám alatt hozott határozatát.

E határozat szerint, miután a gyámintézeti pénztárt a számvevő 1918. évi junius 24—28. és 1918. augusztus 6—8. napjain,

ügyész és számvevő együtt a pénztári értékeket 1918. augusztus 6—8. napjain megvizsgálták s ugy a számadást, mint a pénztár összes értékeit a legnagyobb rendben találták és a választmány a számadást felül is vizsgálta s a legnagyobb pontossággal és gondossággal vezetettnek találta, a pénztárnoknak az 1917. évi julius 1-től 1918. évi junius 30-ig terjedő számadási évre a felmentvényt megadatni javasolja.

A pénztár gyarapodása az elmult számadási évről messze maradt az előbbi 1916. julius 1.—1917. junius 30-ig terjedő számadási év eredményétől, annak azonban számos elfogadandó indoka van. Ezek a következők:

A hadikölcsön jegyzésből jóval kisebb nyereség volt, — a gyámintézeti adósok és pedig nagyobb részt a 8 %-os kamatot fizetők az egy év leforgása alatt 10200 koronát visszafizettek és a takarékpénztári kamat csak 4 %-ot tesz, — és hogy jóval kisebb késedelmi kamat folyt be, — hogy az okányi lelkész 3 évi kézbesitési díját egyszerre a lefolyt évben vette fel, — hogy a számvevő és ügyész utazási és ellátási kiadása jelentékenyen nagyobb volt az előbbi évek hasonló kiadásánál, — hogy a pénztárnok is 500 korona drágasági pótlékot nyert a lefolyt évben, — és hogy egy gyámintézeti nagyobb adós házának tüz elleni biztositása dijában 27 korona 82 fillért fizetett ki a gyámintézet, a mely összeg azonban a pénztár részére visszatérülni fog.

Megállapitotta a választmány, hogy az évi több kiadás és kevesebb bevétel 3200 korona körüli külömbözetet teszen s igy a normális szaporulat, a 8000 korona körüli összeg nem volt elérhető.

Megállapitotta a választmány, hogy a gyámintézetnek most már 90,000 korona hadikölcsön jegyzése van s ebből csupán a VII. hadikölcsönre van 10,000 korona lombard hitele s mivel a 15,000 koronás hadikölcsön kötvényre eső kamatot sem vette fel a pénztárnok, 1918. évi julius hó 1-én erre csupán 9839 korona tartozás van.

Megállapitotta választmány, hogy a VII. és VIII. hadikölcsön kötvények kivételével a többi most már 65,000 koronát tevő haoikölcsön kötvény mind a pénztárnok kezén van, a hova most utalta be a VI. hadikölcsönből jegyzett 15,000 korona névértékü kötvényeket.

Megállapitotta a Nagy Karolin-alapitvány 1918. évi junius 30-iki vagyon állagát épen ugy, mint a gyámintézet egész vagyonát, kitüntetvén a lezárt év egész bevételét és kiadását, melyek a következők:

I., *Bevétel*

1917. junius 30-án volt a pénztár vagyona . .	224,488 K 57 f.
ehhez jött 1918. junius 30-ig	89,873 K 26 f.
1918. junius 30-án lett	314,361 K 83 f.

II., *Kiadás*

1917. jul. 1-től 1918. jun. 30-ig a pénztár kiadása	85,127 K 83 f.

III., *Tényleges vagyon*

1918. junius 30-án	229,234 K — f.
ehez a hátralékos követelések	10,107 K 26 f.
1918. junius 30-án a vagyon	239,341 K 26 f.
Szaporodott a tőke 1917. jul. 1-től 1918. jun. 30-ig	5444 K 48 f.
Postatakarékpénztári betétben van	100 K — f.

IV., *Nagy Karolina alapitvány*

Takarékpénztári betétben	140 K 50 f.
7 darab hadikölcsön kötvényben	700 K — f.
Együtt	840 K 50 f.

Egyházmegyénk közgyülése a lelkészgyámintézeti választmány jelentését tudomásul veszi s a jelentéshez képest Nagy Imre pénztárnok buzgó müködésének, lelkiismeretes munkálkodásának a legteljesebb elismerése mellett a lefolyt számadási évről a felmentést a szokásos fenntartással megadja s a számadás sommázatát jelen jegyzőkönyvében közreadni rendeli.

49. szám. Egyházmegyei lelkészi gyámintézetünk választmánya beterjeszti a gyámintézet módositott alapszabályát. Jelenti, hogy a módositásokat a tagok részéről általánosan kifejezett óhajtás folytán s a nyilvánitott kivánságok figyelembe vételével, sőt még messzebb menőleg eszközölte. Jelenti, hogy a beterjesztett tervezet több izben tartott megbeszélések, számitgatások tárgyalások eredménye s mindent a leggondosabban mérlegelve szövegezte meg. Jelenti, hogy a tervezet sokszorositva lett, Nt. Esperes Ur minden gyámintézeti tagnak megküldötte azon felhivással, hogy észrevételeiket, véleményüket, kifogásaikat záros határidőig hozzá küldjék be.

A kitüzött napig a gyámintézet 36 tagja közül 25 tag nem küldött be semmi észrevételt, ezek tehát egészben helyeselni látszanak. Véleményt küldött be 11 tag, ezek közül 8 teljes mértékben helyesli a módositásokat. Összesen tehát csak 3 tagnak vannak észrevételei és kifogásai azokkal szemben. Előadja ezen észrevételeket, kifogásokat a saját véleményével kisérve.

A tárgyalás folyamán a jelenlevő gyámintézeti tagok csaknem mindnyájan felszólaltak. Felszólalásaikból nyilvánvaló lett, miszerint olyan és annyiféle kifogásaik vannak, amelyek miatt a módositásoknak csak főbb pontjait is letárgyalni és megállapitani lehetetlen s amelyek folytán a tervezet átdolgozására van szükség megfelelő számitásokkal.

Egyházmegyei közgyülésünk az általános kivánság folytán, a lelkészi gyámintézet alapszabályának módositására vonatkozó tervezetet azzal adja vissza a választmánynak, hogy azt a tagok által előadott óhajtásoknak megfelelőleg dolgozza át, hivjon össze gyámintézeti közgyülést, ott tárgyalják le, állapitsák meg közmegegyezéssel véglegesen a módositásokat s ugy terjessze majd a jövő 1919. évi tavaszi egyházmegyei közgyülés elé.

50. szám. Számvevőszéki elnök jelenti, hogy az árpádi, feketetóti, sarkadkereszturi és simonyifalvai lelkészek elfogadható módon igazolták, hogy miért nem tudták számadásaikat a kitüzött határidőre elkésziteni és beküldeni. Inditványozza, hogy számvevőszékünk a 10 h—1917. sz. egyházmegyei végzés értelmében alkalmazható rendbirság mellőzését hozza javaslatba egyházmegyénk közgyülésének.

Egyházmegyénk közgyülése a jelentést tudomásul véve, — a számvevőszék javaslata alapján nevezett egyházak lelkészeit és gondnokait a rendbirság fizetése alól felmenti.

51. szám. Számvevőszéki elnök jelenti, hogy a belényesujlaki, magyarhomorogi, kisnyégerlalvai és szentleányfalvai presbyteriumok közgyülésünk 18—1918. sz. a. kelt meghagyásának eleget tettek s rekvirált harangjuk árát harangalap cimen betét gyanánt takarékpénztárba helyezték el; bemutatja magyarremetei lelkész 40—1918. sz. jelentését, a mely szerint a politikai község elöljárósága kötelező igéretet tett arra nézve, hogy a 80 korona

regale kártalanitási kamat hátralékot még ez év folyamán mulhatatlanul befizeti az egyház pénztárába.

Tudomásul szolgál.

52. szám. Köröstárkányi lelkész közgyülésünk 15—1918. sz. a. kelt meghagyására 174—1918. sz. a. jelenti, kogy P. Benedek Péter 1915. évi gondnok f. é. május 9-én 1915. évi földhaszonbér-különbözet és késedelmi kamat cimén 45 koronát; Cs. Benedek Ferenc és S. Mikló Ferenc pedig 1915. évi foldhaszonbér-hátralék és késedelmi kamat cimén 83·40 koronát fizetett be az egyház pénztárába.

Jóváhagyó tudomásul szolgál.

53. szám. Számvevőszékünk megvizsgálta, rendbenlevőnek találta s jóváhagyasra ajánlja 1., a sarkadkereszturi egyház 1916. évi, 2., a borossebesi, gyantai, köröstárkányi, simonyifalvai, sarkadkereszturi, feketetóti és árpádi egyházak 1917. évi számadásait.

Egyházmegyénk közgyülése ezen 7 egyház rendben talált 1916, illetőleg 1917. évi számadásait a szokott óvások fenntartása mellett jóváhagyja, s a kurátorok részére a felmentvényt megadja.

A köröstarkányi, sarkadkereszturi és árpádi egyházak uj alapjainak egyházmegyei törzskönyvezését és amennyiben alapitványi jellegüek, — alapitó leveleik beterjesztését is elrendeli.

Utasitja a sarkadkereszturi presbyteriumot, hogy rekvirált harangja árát 764 koronát f. évi október 15-ig harang-alap cimen megbizható takarékpénztárba betét gyanánt helyezze el, s ennek megtörténtét lelkész és gondnok a jelzett időig ugy az esperesi hivatalhoz, mint a számvevőszék elnökéhez jelentse be.

54. szám. Nem ajánlja jóváhagyásra számvevőszékünk az okányi egyház 1917. évi alapokról szóló számadását, mert 1., a rekvirált harang árából létesitett alapnál és a házhelyáraknál a takarékbetétek kamatai; a takarék magtárnál pedig a hadikölcsön kamatai nincsenek elszámolva; 2., a takarék magtár állaga a beterjesztett számadásból még most sem tünik ki, valamint az sem, hogy ebből mennyi van az egyháznál, illetve 995 korona hol van! 3., az alapokból visszatartott összegeknek ideiglenes kölcsönként való felvételéhez a presbyterium mindeddig nem

kért egyházhatósági engedélyt; 4., az egyházmegye által elrendelt kiigazitásokat lelkész és gondnok az iratokból kitetszőleg a presbyteriumnak nem jelentette be és helyességét még csak 2 presbyter sem igazolja. A lelkész augusztus 25-én a számadás beterjesztésekor a számvevőszékhez intézett levelében az egyházmegyei közgyülés határozataival vitatkozik, azokat birálja s olyan kijelentést használ, hogy a határozat szerint való elszámolással is csak zavarja a számadás tiszta áttekintését. Azonkivül a vizsgáló számvevővel személyeskedik, róla gunyos hangon ir, — pl.: „Kijelentem, hogy más formában való elkészitését akkor fogom teljesiteni, ha a számvevő ur lesz szives az ő általa helyesnek tartott és kivánt számadási mintát velem közölni

Egyházmegyénk közgyülése azzal az utasitással adja vissza a számadást a presbyteriumnak, hogy 1., a harangalapnál, a házhelyárakból befolyt tőke pénzeknél és a takarékmagtár-alap tőkéjéből jegyzett hadikölcsönnél az 1917. évi kamatokat bevételként számolja el, s az alapok 1917. évi december 31-iki állagát ehhez képest helyesbittesse; 2., állapittassa meg minden kétséget kizáró módon, hogy a takarékmagtár alap-tőkéjéből milyen összeg van az egyház pénztáránál kölcsönképen, illetőleg a kérdéses 995 korona hol van; 3., az alapokból visszatartott összegek ideiglenes kölcsön gyanánt történt felhasználásához az I. t-c. 15. §-ának d., pontja értelmében kérjen engedélyt utólagosan az egyházmegye elnök ségétől; 4., a foganatositott kiigazitásokat lelkész a presbyteriumnak jelentse be.

A számadás beterjesztésének ujabb határidejéül f. évi december 1-t tüzik ki.

Végül komolyan figyelmezteti lelkészt, hogy hivatalos előterjesztéseiben jövőben a személyeskedéstől és az egyházmegye határozatainak lebirálásától tartózkodjék.

55. szám. A berekböszörményi egyház 1916. évi közpénztári és alapitványi számadásának jóváhagyását most sem javasolhatja a számvevőszék az egyházmegyei közgyülésnek, mivel a közpénztári számadásnál az eredeti naplóban illetőleg számadásban az egyházmegyei közgyülés által elrendelt kiigazitás nem lett végrehajtva s az alapitványok számadása sem helyes, mert az alapokból jegyzett hadikölcsönök helytelenül vannak elszámolva. A lelkész

és presbiterium az 1918. julius 7-iki presbiteri gyülésen hozott határozatával egyenesen megtagadja az egyházmegye határozata szerint leendő elkészitését a számadásoknak, lelkész az egyházmegye közölt határozatáról azt mondja, hogy az nem felel meg a valóságnak, Perecz István számvevőszéki előadót és egyházmegyei jegyzőt azzal gyanusitja, hogy téves adatokat terjesztett az egyházmegyei közgyülés elé s a berekböszörményi egyházban a viszály magvát akarja elhinteni, sőt megvádolja a számvevőszéket is, azt állitván, hogy a számvevőszék mulasztása és hibái miatt az egyháznak alapitványi tőkéi vesztek el.

Egyházmegyei közgyülésünk a berekböszörményi egyház 1916. évi közpénztári és alapitványi számadását, mivel a 60—1917. sz. e. m. határozatban foglalt meghagyásoknak megfelelően az nem hozatott rendbe, ma sem fogadhatja el. Mivel pedig a presbitérium már több izben megtagadta a számadásoknak a kivánt módon leendő elkészitését, az e. m. közgyülése felhatalmazza az elnökséget, hogy a berekböszörményi egyház 1916. évi számadásának az egyház költségén leendő rendbéhozására két tagot küldjön ki.

Határozatilag kimondja a közgyülés, hogy a megütközéssel tapasztalt engedetlenség, az egyházmegye eljáró szervei ellen használt gyanusitások és vádaskodások miatt ugy Péntek Ferenc lelkész, mint az érdekelt presbiterek ellen az Egyházi Törvények V. t. c. 42. §-ának b. pontja értelmében a fegyelmi eljárást elrendeli s a vonatkozó iratokat a fegyelmi birósághoz átteszi.

56. szám. Kifogásolta és pótlásra utasitani javasolja a számvevőszék a berekböszörményi egyház közpénztári és alapitványokról szóló 1917. évi számadását, mert 1) az egyházi adóhátralék rosszul van megállapitva, t. i. a tényleges adóhátralékhoz hozzá van számolva az adóból befolyt tulfizetés is;

2) illetékegyenérték cimén kevesebb van a naplóba bevezetve, mint amennyi a nyugtató szerint tényleg kifizettetett;

3) nem tétetett elég az e. m. azon utasitásának, hogy a naplót ne havonként, hanem csak év végén zárja le a gondnok;

4) nem világos a legelőtulajdonosok alapjától vett kölcsön rendezésének ügye. U. i. az adósság kimutatás szerint az egyház az alapnak 1152 K 27 fillérrel tartozott s mégis 1200 koronát fizetett vissza s később ismét 52 kor. 64 fill.-t utal be az alapból a közpénztárba. E tételekhez tehát magyarázó jelentés szükséges.]

Az alapok számadása természetszerüleg nem hagyható jóvá addig, mig az 1916. évi számadás az e. m. határozatának megfelelően rendbe nem hozatik.

Egyházmegyénk közgyülése a számadást azzal az utasitással adja vissza a presbitériumnak, hogy a kifogásolt elszámolásokat és tételeket helyesbittesse s a legelő tulajdonosok alapjánál az elszámo áshoz szükséges magyarázó jelentéssel felszerelve f. év dec. 1-ig ismét terjessze fel a számvevőszék elnökéhez.

57. szám. Cserméi presbitérium 7—1918. sz. határozatában a lélekszám nagymérvü apadására, a vegyes házasok szokatlan nagy számára, a vadházasokra és egyházilag házasságot nem kötőkre és a terhes kereseti viszonyokra tekintettel azzal a kéréssel fordul egyházmegyénk közgyüléséhez, hogy a presbiterek számát 12-ről 8-ra szállitsa le.

Az egyházközségi közgyülés 2—1918. sz. határozatában a presbitérium előterjesztéséhez egyhangulag hozzájárult.

Egyházmegyénk közgyülése, — bár sajnálattal látja a cserméi egyház elszomoritó visszafejlődését, — a szabályszerü presbiteri és egyházközségi határozatokban kifejezett kérelem teljesitéséhez indokai alapján hozzájárul s a választott presbiterek számát a cserméi egyházban az 1919. évtől kezdve 8-ban állapitja meg s felhatalmazza a presbitériumot, hogy a 4 ciklusban választott 12 presbiter közül négynek és pedig minden ciklusból egynek-egynek, szabályszerü kisorsolás utján még az év folyamán szüntesse meg presbiteri megbizatását.

58. szám. Cserméi presbitérium 67—1918. sz. egyhangulag hozott határozatában kimondotta, hogy a keresztelési és esketési stolárét 1919. évi január 1-től kezdődőleg évi 60 korona összeggel megváltja s lelkésze javára a jelzett időtől negyedévi előleges részletekben folyósitja.

Lelkész az alatt a feltétel alatt, hogy ez a megváltás csak a cserméi anyaegyházra vonatkozik, kötelezőleg kijelentette, hogy a felajánlott összeget elfogadja.

Egyházmegyénk közgyülése a határozatot végleg megerősitve felhatalmazza a presbitériumot, hogy a 60 korona összeget keresztelési és esketési stóla megváltása cimén a jövő évtől kezdődőleg költségelőirányzatába felvétesse s lelkésze részére évnegyedes előleges részletekben folyóvá tegye.

59. szám. Esperes beterjeszti az 552—1918. sz. határozatát egyházkerületünk közgyülésének, mely szerint ez megerősitette közgyülésünk 10—1918. sz. azon határozatát, mely kimondja, hogy az eddig a radnalippai missiói körhöz tartozott Kisgye, Vizma, Krimárvára, Lippakékes, Lábas, Temeskomját, Temeskövesd és Temesszékas községe' et a békésbánáti egyházmegyében ujonnan alakult vásárosi anyaegyház, illetőleg missiói kör részére engedte át.

Egyházmegyénk közgyülése az egyházkerületi közgyülés 552— 1918. sz. végzését tudomásul veszi s erről a radnalippai missiói egyházat és lelkészt miheztartás, valamint a netalán még szükséges intézkedések megtétele végett értesiti.

60. szám. Esperes átteszi közgyűlésünkhöz az egyházkerületi közgyülés 140—1918. sz. határozatát, melyben ez kimondja, hogy a Református Sajtóegyesület müködését az egyházi hatóságok teljes támogatására méltónak találta, az egyesület pártfogó tagjául belép s a mellé állásra és törekvései hüséges előmozditására az egyházmegyék figyelmét készséggel felhivja, Maga a Református Sajtóegyesület pedig 255—1918. sz. alatt kelt megkeresésében fordul Espereshez azon kéréssel, hogy a csatolt megerősitett alapszabályokkal dolgozó Református Sajtóegyesület támogatásának kérdését egyházmegyénk mai közgyülésén tárgyaltassa.

Egyházmegyénk közgyülése aláhanyatlott református sajtónknak a megváltozott idők közepette ujból erőssé és nemzetünk életében ujból ható tényezővé tételét várja a Református Sajtóegyesülettől, miért is azt teljes támogatásra méltónak tartja s érdekében a következő intézkedéseket teszi:

Felkéri a lelkészi és tanitói köröket, értekezleteket és gyüléseket, hogy a református sajtó fontos kérdését beható megbeszélés céljából vegyék fel tárgysorozatukba.

Felhivja a lelkészi és tanitói kart, hogy az Egyesület célját presbiteri és más egyházi összejövetelek alkalmával ismertessék a gyülekezetek tagjai előtt is s tagul minél több egyházszerető hiveinket törekedjenek megnyerni.

A maga részéről az Egyesület alapitó tagjai sorába belép s felhatalmazza az egyházmegye pénztárosát, hogy az egyszersmindenkorra szóló alapitó tagdijat, 100 (egyszáz) koronát a közpénztárból fizesse ki s illetékes helyre küldje el.

Melegen ajánlja a kebelbeli gyülekezeteknek, hogy anyagi erejökhöz képest pártfogó, alapitó, avagy rendes tagokul lépjenek be, de a segitő tagság vállalását, évi 2 korona tagdij fizetése mellett, még a legkisebb és legszegényebb anyaegyházunktól is elvárja egyházmegyénk közgyülése.

61. szám. Szabó István egyházi és Ötvös Gyula világi tanácsbirák, mint egyházmegyénk elnöksége által a zsadányi lelkész választás vezetésével megbizott küldöttség tagjai beterjesztik az 1918. junius 9-én megtartott választás jegyzőkönyvét, melyszerint a lemondás és nyugalombavonulás folytán megüresedett zsadányi ref. lelkészi állásra az egyházközség tagjai választás mellőzésével Bay József nagyszalontai ref. segédlelkészt hivták meg, azt a meghivást a lelkészválasztó közgyülésen egyhangulag megismételték, ez ellen egyetlenegy jogosult választó sem tett kifogást s igy a küldöttség tagjai Bay Józsefet az egyházi törvények pontos megtartása mellett lefolyt eljárás után a zsadányt ref. egyház egyhangulag meghivott és megválasztott lelkészévé jelentették ki.

Egyházmegyénk közgyülése az egyházi törvények pontos megtartása mellett példaszerü egyetértéssel és egyakarattal lefolyt választást jóváhagyja, Bay József zsadányi lelkészt állásában végleg megerősiti. Szeretettel köszönti őt egyházmegyénk lelkészei sorában s müködésére isten áldó kegyelmét kéri.

Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet alapszabályainak 2. §. c) pontja értelmében felhivja, hogy nyilatkozzék az iránt négy hónap alatt, hogy az egyházmegye lelkészi gyámintézetének akar-e tagja lenni.

62. szám. A cserműi ref. lelkész beterjeszti a seprősi fiók egyházzal kötött, a cserműi és seprősi ref. egyház megbizottai által elfogadott és aláirott, a seprősi ref. egyház egyházi ügyeinek szabályozását tárgyaló egyezséget négy példányban s kéri arra nézve egyházmegyénk közgyülésének jóváhagyását.

Egzházmegyénk közgyülése a bemutatott egyezséget jóváhagyja, megerősiti s végső megerősités végett felterjeszti az egyházkerületi közgyülésre.

63. szám. Az egyházmegyei Tanitó- és Segélyegyesület elnöksége beterjeszti az egyesület 1917. évi számadását. A számadást az 1918. julius 22-én tartott választmányi ülés 3. számu- s az 1918. julius 23-án tartott közgyülés 2. számu határozatával tel-

jesen rendben levőnek találta, elfogadta, a pénztárost a szokásos fenntartással a számadás kötelezettsége alól az 1917. évre felmentette s mindezen határozatokat a számadással együtt végső jóváhagyás végett beterjeszti egyházmegyénk közgyüléséhez.

A számadás főbb tételei: összes bevétel 18619 K 65 f., kiadás 17568 K 22 f., maradvány készpénzben 1051 K 43 f. Az egyesület vagyonának értéke 1918. január 1-én 73331 K 94 f., ami a mult évihez képest 1083 K 42 f. gyarapodást mutat fel. A vagyon kimutatásban a tagságidij hátralék 1820 K 96 fill., a kamat hátralék 825 K 83 fillérrel szerepel.

Egyházmegyénk közgyülése a Tanitó- és Segélyegyesület bemutatott s az egyesület választmánya által megvizsgált s közgyülése által elfogadott számadást jóváhagyó tudomásul veszi, Posta Lajos egyesületi pénztárosnak az 1917. évről a számadás kötelezettsége alól való felmentést a szokásos fenntartással megadja. Utasitja az egyesület vezetőségét, hogy a nagyon jelentékeny kamat- és tagsági dij hátralékot igyekezzék minél sürgősebben behajtani.

64. szám. A belényesi egyház adósságai kamatainak fedezésére és tőketörlesztésre 500 korona segélyt kér az Egyházkerületi Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyénk közgyülése a belényesi egyházat, református anyaszentegyházunknak idegen nemzetiségek közé ékelt s a hosszas háboru folytán sulyos helyzetbe jutott végpontját és őrállóját adósságtörlesztés céljából 200 korona segélyre pártolólag terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

65. szám. Bottyán Pál belényesi lelkész a Vaskóhn lakó református hivek lelki gondozásáért 100 korona Református Segélyegyleti segélyért folyamodik.

Egyházmegyénk közgyülése a belényesi egyházat, melyhez a Vaskóhn lakó református hivek beosztva vannak, a központhoz távoleső vaskóhi hivek lelki gondozásának és a tankötelés gyermekek vallásos oktatásának teljesithetése céljából 100 korona fuvardijra ajánlással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

66. szám. A cserméi egyház fedezeti hiány pótlására 150 korona segélyért járul az Egyházkerületi Református Segélyegylet választmányához.

Egyházmegyénk közgyülése a szegény és csekély népességü cserméi egyház kérését adósság törlesztésre 100 korona Református Segélyegyleti segélyre pártolással juttatja el a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

67. szám. Kisháza és Tenkeszéplak fiókegyházak lelkésze és gondnokai felügyelő lelkész fuvardijára 50—50, együtt 100 korona segélyt kérnek a Református Segélyegylettől.

Egyházmegyénk közgyülése a kérést pártolással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre s Kisháza részére 50, Tenkeszéplak részére 50, együtt 100 korona Református Segélyegyleti segély megszavazását kéri.

68. szám. A belényessonkolyosi egyház adósságtörlesztésre és ez évi tulkiadásainak fedezésére 400 korona Református Segélyegyleti segélyért folyamodik egyházkerületünk közgyüléséhez.

Egyházmegyénk közgyülése a belényessonkolyosi egyházat méltónak tartja a segélyezésre s adósságtörlesztés céljára 100 korona Református Segélyegyleti segély megszavazása iránt pártoló ajánlással terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

69. szám. A radnalippai egyház a lippai róm. kath. elemi és polgári leányiskolákba járó református növendékek vallástanitójának dijazàsára 200 korona Református Segélyegyleti segélyt kér.

Egyházmegyénk közgyülése a radnalippai egyház kérését támogatja s azt 150 korona vallástanitói dij megszavazása céljából pártolólag terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez s elvárja, hogy nevezett róm. kath. iskolákban a vallástanon kivül az egyházi éneket is kiváló figyelembe részesitsék s annak tanitására nagy sulyt helyezzenek.

70. szám. A szintei református leányegyház felügyelő lelkésze és gondnoka a lelkigondozó fuvardijára 150, magyar iskolájuk fenntartására 50, összesen 200 korona segélyt kérnek a Református Segélyegylet pénztárából.

Egyházmegyénk közgyülése a szintei egyházat, hogy hivei lelki gondozása fennakadást ne szenvedjen és hogy az idegen nemzetiség által lakott községben magyar iskoláját tovább is fenntarthassa, érdemesnek tartja a segélyezésre s 200 korona segélyre pártoló ajánlással juttatja el kellően felszerelt kérését a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez s a segély megnye-

rése esetén 150 koronát felügyelő lelkész fuvardijára, 50 koronát pedig magyar iskolájuk fenntartására forditsanak.

71. szám. A cserméi anyaegyházhoz tartozó seprősi uj fiókegyház fedezeti hiány pótlására 100 koronáért folyamodik a Református Segélyegylethez. Itt a református lelkek száma 164. másvallásuak 4690, más nemzetiségü lakosok 4526 lelket számlálnak. Az egyházi adó annyi, mint az állami adó 100%. A fedezeti hiányt a felügyelő lelkész tiszteletdija — 100 kor. — képezi.

Egyházmegyénk közgyülése a seprősi uj fiókegyházat segélyezésre a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez is pártolólag terjeszti fel. Kérvényét azonban első sorban a Rendes Államsegély kiosztásánál veszi figyelembe, mert a multban is innen nyerte a segélyt. Minthogy lelkész utazási költségeit biztositva nem látja, a lelki gondozással és az állami iskolában a vallástanitás ellenőrzésével járó fuvardijak fedezésére nyujt segélyt.

72. szám. Rendes államsegélyt kérnek:

1. A 7—1910. sz. egyházmegyei végzés ad. 21. pontja értelmében Bugyi János erdőgyaraki lelkész Illye gondozásáért fuvardijra 40 kor., Szőke Lajos illyei állami tanitó vallás- és énektanitásért 60 koronát.

2. Az ezen jegyzőkönyv 71 sz. határozata értelmében Csermő lelkésze a seprősi fiókegyház és a szórványok hiveinek lelki gondozására és a vidéhi állami iskolákban a vallástanitás ellenőrzésére 100 koronát.

3. A szintei leányegyház az állami iskolába járó gyermekek vallástanitójának fuvardijára 200 koronát.

4. A szapáryligeti fiókegyház az állami iskolában a vallástanitás ellátására és ellenőrzésére, a vallástanitó fuvardijára 200 koronát.

5. A bihardobrosdi fiókegyház a vallástanitás ellátására 200 koronát.

6. Tóth Lajos körösjánosfalvai állami tanitó, előkönyörgő 28 évi müködésére hivatkozással 300 koronát.

Egyházmegyénk közgyülése 122—1913. sz. alatt hozott határozata szem előtt tartásával a rendelkezésre álló 760 korona rendes államsegélyt folyamodók között következőképen osztja ki:

1. Illye. Bugyi János felügyelő lelkésznek vallás- és énektanitásért 100 korona.

2. Csermő. Missió lelkigondozására, az állami iskolában a vallástanitás ellenőrzésére s ezek fuvarköltségeire 100 korona.

3. Szinte. Vallástanitónak fuvardija 110 korona.

4. Szapáryliget. Vallástanitás ellátására, ellenőrzésére és fuvardijára 150 korona.

5. Bihardobrosd. A vallástanitás ellátás ára, ellenőrzésére és fuvardijára 200 korona.

6. Körösjánosfalva. Tóth Lajos előkönyörgő állami tanitónak vallás- és énektanitási dija pótlására 100 korona.

73. szám. A magyarcsékei egyház lelkésze és gondnoka Kalas Ferenc lelkész részére a szórványok iskoláiba járó gyermekek vallástanitásának és az itt lakó hívék lelki gondozásának költségeire a Református Segélyegylet pénztárából 200 korona segélyt kér.

Egyházmegyénk közgyülése a magyarcsékei egyház lelkészét a szórványokban a vallás- és énektanitással járó költségek fedezhetése céljából 200 korona segélyre pártolólag terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyüléshez.

74. szám. Bodnár Lajos csermői lelkész a „Lelkészegyesület“ folyó évi 30. számában is megjelent következő inditványt terjeszti egyházmegyénk közgyülése elé:

„Tekintettel azon körülményre, hogy a hazai ref. egyházközségeknek csaknem $^4/_5$ részében a lelkészi javadalmazás kisebb-nagyobb összegü állami fizetéskiegészitésből áll s az állam által törvényileg biztositott lelkészi korpótlék is jelentős része a lelkészi javadalomnak: a megnehezedett életviszonyok folytán kivánatosnak tartja az egyházmegye közgyülése, hogy a nevezett illetményeket az igényjogosult lelkészek a törvényileg is meghatározott esedékesség idején pontosan kézhez is vehessék.

Miután az eddigi utalványozási eljárás, az egyházhatósági pénztárak utján való közvetett kifizetési mód látszólag nehézkes, rendszerint késedelmes, ennélfogva a lelkészi karra igen hátrányos; miután az ujabban rendszeresitett és szintén állandó illetmény jellegével biró családi pótlékokat már az állampénztárak fizetik ki közvetlenül: — az egységes kezelés, a rend és pontosság szempontjai, a lelkészek eminens érdekei is az követelik, hogy javadalmazásukat az esedékesség idején megkaphassák s ez által önként megszünjék az az elégedetleség, zugolódás, reklamálás,

mely a késedelmes kifizetéssel jár, — egyben pedig a kerületi pénztárak is a sok felesleges munkától, zaklatástól megszabadulhassanak. E célból felkéri az egyházmegye a felsőbb egyházi hatóságokat, miszerint az államkormánnyal a nevezett illetmények utalványozása és kezelésére nézve létesitett megállapodást olykép módositsák, hogy mindennemü, törvényileg biztositott állami illetmény közvetlenül a kir. adóhivatalok utján fizettessék ki."

Egyházmegyénk közgyülése, tekintettel arra, hogy a lelkészek állami illetményeinek gyors kifizetésére vonatkozólag egyházkerületünk egyházmegyéi a folyó év tavaszán tettek felterjesztéseket s ezek között a mi egyházmegyénk tavaszi közgyülése is eljuttatta a kerülethez a maga álláspontját kifejező határozatát és hogy egyházkerületünknek ez ügyben hozott határozatát még nem ismeri, — a különben célra vezetőnek látszó és üdvösnek mutatkozó inditvány tárgyalásától ezuttal eláll s ez ügyben várakozó álláspontra helyezkedik.

75. szám. Biharugrai lelkész beterjeszti Takács Antal ujonnan választott tanitó oklevelét, egyéb okmányait a választási jegyzőkönyv kapcsán. Kéri a választás megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése a biharugrai presbitérium választása és bemutatott okmányai alapján Takács Antal tanitót biharugrai tanitói állásában végleg megerősiti.

Utasitja nevezett tanitót, hogy a hivatali eskü letétele végett egyházmegyénk legközelebbi közgyülése előtt mulhatlanul jelenjen meg.

76. szám. A nagyváradi reform. tanitónőképző igazgatótanácsa megkeresi egyházmegyénk közgyülését, hogy igazgató tanácsi képviselőit az 1919. jannár 1-től 1921. dec. 31-ig terjedő időre válassza meg.

Egyházmegyénk közgyülése a nagyváradi tanitónőképző igazgató tanácsába képviselőiül az 1919. január 1-től 1921. dec. 31-ig terjedő tdőre Böszörményi Lajos esperest, Balog Ambrus lelkészi és gróf Tisza Kálmán világi tanácsbirákat rendes, Szabó István és Tatár Balázs tanácsbirákat pedig póttagokul megválasztja s erről az igazgatótanács elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesiti.

77. szám. A borossebesi egyház presbitértuma III—1917. az egyházközségi közgyülés III—1918. számu határozataival megálla-

pitotta, hogy az egyház eddigi bevételeiből nem képes a lelkész öt köbö buza és 5 köböl tengeri terményfizetését fedezni, tehát a helyi árnak megfelelőleg a nevezett termény mennyiséget vagy pénzben, vagy természetben arányosan kiveti az egyháztagokra. Kéri a határozatok megerősitését.

Egyházmegyénk közgyülése a borossebesi presbitérium és egyházközségi közgyülés határozatait jelen formájukban jóvá nem hagyja, mivel az E. T. I. t.-c. 43. §-ának azon utasitását, hogy az egyházi közteher viselés megállapitásánál névszerinti szavazást kell elrendelni és a szavazók neveit jegyzőkönyvbe kell vezetni, sem a presbiteri, sem az egyházközségi közgyülés nem tartotta meg. Utasitja tehát a borossebesi egyházat, hogy határozatainál a törvényes kellékeket tartsa meg. Felhivja a presbitériumot, hogy a rendkivüli adó mérvét ujonnan hozandó határozatában pontosan részletezze s állapitsa meg, hogy a 30%-os kivetés az állami adónak-e, vagy a meglevő egyházi adónak 30%-a?

Felhatalmazza esperest, hogy a borossebesi egyház e tárgyban a törvényes formák és kellékek megtartásával hozott és esperesi hivatalhoz ujra beterjesztett határozatait egyházmegyénk nevében erősitse meg.

78. szám. Nagyzeréndi lelkész beterjeszti jóváhagyás végett a nagyzeréndi ref. egyház presbitériumának és egyházközségi közgyülésének azon egyező és szabályszerüen hozott határozatát, melyszerint az egyház felszaporodott adósságainak törlesztésére a személyi adót három évre kétszeresére emelik. Mellékeli a vonatkozó presbiteri és egyházközségi közgyülési határozatokat.

Egyházmegyénk közgyülése a nagyzeréndi ref. egyház presbitériumának s egyházközségi közgyülésének azon határozatát, melyszerint a személyi adót három éven át és pedig 1918-, 1919-, 1920-ban száz százalékkal emelik, jóváhagyja, megerősiti. Figyelmezteti azonban az anyagi felelősségnek kimondása mellett a presbitériumot, hogy az e cimen befolyó jövedelmet kizárólag az egyház már meglevő adósságainak törlesztésére használja fel. A befolyt személyi adó többletről s annak felhasználásáról évenkint, az egyház rendes számadásaival, külön elszámolást terjesszen fel egyházmegyénk számvevőségéhez.

Az egyház adófizető tagjainak ujabb megterhelése csak

akkor indokolt, ha az egyház terheinek csökkentését vonja maga után. A nagyzeréndi egyház pedig 1917-ben már kért és kapott ily cimen 25%-os adóemelésre engedélyt, de az egyház beterjesztett számadásaiból egyáltalában nem tünik ki, hogy ezzel a kitüzött célból csak valamit is megvalósitott volna.

79. szám. Zsadányi lelkész és gondnok jelentést tesznek a takarékmagtár alap rendezéséről. A jelentés szerint a magtári alap eredeti állaga 100 köböl gabona volt, amely kamataival együtt a mai napig 250 q-ra szaporodott fel. A kamatokhoz — amelyeknek felhasználása felől a presbitérium határoz, — eddig soha nem nyultak. Amint a jelentésből és a presbiteri határozatokból kitünik, egyetlen adóstól sincs kötelezvénye az egyháznak, kezese is csak egy kis részének van, sőt ezek közül is több elhalt, vagy elköltözött. A presbitérium az alap rendezéséről ugy határozott, hogy az adósoktól a kintlevő tartozásokat a maximális árnak megfelelő összegekben behajtatja, 100 q gabonát alapnak meghagy, a 100 q-án felüli mennyiséget, vagy ennek megfelelő pénzértéket felhasznál az egyház közszükségleteinek fedezésére és adósságainak törlesztésére. Kéri ehhez egyházmegyénk közgyülésének jóváhagyását.

Egyházmegyénk közgyülése a zsadányi presbitérium határozatát a magtári alap rendezésére vonatkozólag jóváhagyja és megerősiti.

Felhatalmazza a presbitériumot, hogy 250 q-ra felszaporodott magtári alapjának kint levő követeléseit az adósoktól vagy természetben, vagy pedig a jelenleg érvényben levő maximális árnak megfelelő összegben hajtassa be s a behajtott összegből 100 q-t, vagy ennek megfelelő értéket tőkésitsen s a 100 q-án felüli mennyiséget, vagy ennek megfelelő összeget pedig közszükségleteire és adósságainak törlesztésére forditson.

Mivel a magtári alap eddigi kezelési módja nem felel meg azoknak a szabályszerü követelményeknek, melyek egy ilyen, vagy ehhez hasonló alap kezelésénél feltétlenül megkivánhatók; utasitja egyházmegyénk közgyülése a presbitériumot, hogy a magtári adósoktól sürgősen szerezzen be szabályszerüen kiállitott adósleveleket s azokat láttassa el elfogadható kezesek aláirásával, az adósleveleket őrizze meg többi más értékeivel együtt s ne engedje azt, hogy a kamattartozások ilyen tetemes módon

felszaporodjanak, hanem gondoskodjék azoknak évről-évre való pontos behajtásáról.

Végül utasitja presbitériumot, hogy a magtári alapnak jelen határozatban lefektetett utasitásoknak megfelelő rendezéséről az évi számadások kapcsán számvevőszék utján tegyen jelentést egyházmegyénk tavaszi közgyülésére.

80. szám. A mezőbajji ref. egyház lelkésze és gondnoka beterjesztik jóváhagyás végett a mezőbajji presbytérium 1918. január 6-án 9. és 10. szám alatt hozott azon határozatát, mely szerint Horváth Sándor és Elek József egyháztagokat a gondnoki tisztség indokolatlan el nem vállalása miatt 40-40 korona megfizetésére kötelezte.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett presbyteriumi határozatokat jóváhagyja és megerősiti s mivel a jegyzőkönyv tanusága szerint Horváth Sándor és Elek József a gondnoki tisztség el nem fogadását semmi elfogadható okkal nem indokolták, s a presbyterium végzése ellen felebbezést nem jelentettek be, kötelezi őket, hogy az egyház pénztárába 40-40 korona birságot haladék nélkül fizessenek be.

81. szám. Belényesi ref. lelkész beterjeszti jóváhagyás végett a bihari Varga Károly és neje Tegze Juliánna belényesi lakosok által a belényesi ref. egyház javára tett „néhai bihari Varga Károly emléke“ cimü, 10,400 korona értékü alapitvány alapitó levelét három egyező példánybau. Mellékeli az alapitók levelét s a belényesi prebyteriumnak az alapitó levelek beterjesztésére vonntkozò határozatát.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett alapitó levelet a maga részéről jóváhagyja, megerősiti s végső megerősités végett felterjeszti az egyházkerületi közgyüléshez.

82. szám. Böszörményi Lajos lelkész elnök beterjeszti a nagyszalontai presbyterium 31. számu határozatát s ezzel kapcsolatban a „Főgimnáziumi tanulók reformáclò alapitványa“ cimü, jelenleg 250 korona összegü alapitvány alapitó levelét 3 egyező példányban. Az összeget Bay József hitoktató buzditására a főgimn. taoulók gyüjtötték. Célja az alapitványnak az, hogy kamatainak meghatározott része jutalmul szolgáljon azon főgimn. tanulónak aki a reformáció ifjusági ünnepélyén az emlékbeszédet tartja.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett alapitó levelet

jóváhagyja s annak 1 példányát a tiszántuli relormátus egyházkerület, — 1 példányát a nagyszalontai református egyházmegye, — 1 példányát pedig a nagyszalontai református egyház irattárában helyezi el megőrzés végett.

83. szám. Nagy László erdőhegyi református tanitó f. évi julius hó 30-án kérvénnyel fordult a kisjenői járás főszolgabirájához, melyben iparengedély kiadását kéri a fényképészi iparnak Erdőhegy községben való gyakorlására. A kisjenői főszolgabiró a kérvényt mellékleteivel együtt áttette egyházmegyénk esperesi hivatalához nyilatkozni arra nézve, vajjon a kért iparigazolvány kiadását nem kifogásolja-e? Esperes az ügyet egyházmegyénk közgyülése elé terjeszti.

Egyházmegyénk közgyülése beleegyezik abba, hogy Nagy László erdőhegyi tanitó tanitói főfoglalkozása mellett a fényképészi ipart, mint mellékfoglalkozást hivatalos elfoglaltatásán kivül eső időben gyakorolja. Utasitja az iskolaszéket, hogy tanitót e tekintetben szigoruan ellenőrizze, s ha netán arról győződnék meg, hogy tanitó hivatalos kötelességeit a mellékfoglalkozás miatt elmulasztja, azonnal tegyen sürgős jelentést és javaslatot esperesi hivatalhoz arra nézve, hogy nevezett tanitó a fényképészi ipar mint mellékfoglalkozás további gyekorlásától eltiltassék.

Javasolja a kisjenői főszolgabirói hivatalnak, hogy a fenti kikötések figyelembe vétele mellett az iparengedélyt Nagy László tanitónak adja ki.

84. szám. Egyházmegyénk közgyülése ezen jegyzőkönyv hitelesitésével esperes elnöklete mellett Balog Ambrus lelkészi és a Nagyszalontán lakó világi tanácsbirókat és jegyzőket bizza meg.

Miután ezzel a tárgyalásra kitüzött összes ügyek elintézést nyertek, Böszörményi Lajos esperes a nagyszalontai református egyházmegye 1918. évi szeptember hó 12. napján Nagyszalontán megtartott őszi közgyülését áldás- és békekivánásokkal berekesztette.

A 38, 39, 40, 41, 42, 43, 59, 60, 64—73, 74, 84. számokat jegyzette Fogarassy Bálint lelkészi főjegyző.

A 48, 61, 62, 63, 78, 80, 81. számokat jegyzette Tatár Balázs világi főjegyző.

Az 50—54, 57, 58, X—1918. számokat jegyzette Perecz István lelkészi aljegyző.

A 47, 75, 76, 77, 79, 82, 83, VIII—1918, IX—1918. számokat jegyzette Szabó Lajos világi aljegyző.

A 44, 45, 46. számokat jegyzette Bottyán Pál tanügyi bizottsági előadó.

A 49. számot jegyzette Kolumbán Áron lelkészgyámintézeti számvevő.

Az 55, 56. számot jegyzette H. Fekete Péter számvevőszéki tag.

A jegyzők az általuk jegyzett számoknak előadói is voltak, kivéve a IX—1918. birósági számot.

Bírósági ülés.

VIII—1918. szám. Jegyzőkönyv a nagyszalontai református egyházmegyei rendes bíróságnak 1918. szeptember hó 12-én Nagyszalontán tartott üléséről.

Jelen voltak Böszörményi Lajos esperes és Hadházy Kálmán világi tanácsbiró elnöklete mellett: Balog Ambrus, Nagy Imre, Szabó István, Kassay Béla, dr. Szarka Sándor, Tatár Balázs, dr. Szarka Sándor mint egyházmegyei ügyész is, Szabó Lajos jegyző.

Böszörményi Lajos esperes elnök annak kijelentése mellett, hngy Tisza István gróf világi elnök távolléte miatt bírósági ülésünkön a társelnöki tisztet a hivatalára nézve legidősebb tanácsbiró Hadházy Kálmán fogja betölteni, — a biròság tagjait üdvözli, az ülést megnyitja.

Elnök felhivja a biróságot, hogy az E. T. V. t-c. 13. §-a értelmében az időszaki tanács tagjait válassza meg, miután az 1917. évi szept. hó 13-án tartott választás hatàlya megszünt.

Biróságunk az időszaki tanácsba a rendes elnökségen kivül egy évre megválasztja:

rendes tagokul! Balog Ambrus, Tisza Kálmán gróf és Tatár Balázs;

póttagokul: Nagy Imre, Szabò István, Kassay Béla, Hadházy Kálmán, dr. Szarka Sándor és Ötvös Gyula tanácsbirákat.

Kelt, mint fent.

Böszörményi Lajos s. k. lelkészi elnök. *Hadházy Kálmán* s. k. világi elnök h.

Szabó Lajos s. k. jegyző.

IX—1918. szám. Jegyzőkönyv a nagyszalontai református egyházmegye rendes közigazgatási bíróságának 1918. szeptember 12-én Nagyszalontán tartott üléséről.

Jelen voltak: Böszörményi Lajos esperes, mint tárgyalást vezet elnök, Tatár Balázs világi tanácsbiró, mint társelnök, Balog Ambrus, Kassay Béla, Nagy Imre, Szabó István, dr. Szarka Sándor és Hadházy Kálmán tanácsbirák, az utóbbi ugyis, mint ügyész. Előadó: Tatár Balázs. Jegyző: Szabó Lajos.

Felek részéről: Hodor István köröstárkányi lelkész, Szondy Géza, mnnt Hodor István meghatalmazott képviselője, a presbytérium részéről, annak képviseletében:

Tárgyalás alatt van Hodor István köröstárkányi lelkész kérelme régi dijlevele visszaállitása tárgyában.

Elnök az ülést megnyitja, felhivására dr. Szarka Sándor világi tanácsbiró maga ellen érdekeltségi kifogást jelent be, mivel az uj, érvényben levő köröstárkányi lelkészi dijlevél megállapitásában részt vett.

A bíróság a bejelentett érdekeltségi kifogást elfogadja s megállapitja, hogy dr. Szarka Sándor jelen közigazgatási birósági ügy tárgyalásában nem vehet részt.

Elnök megállapitja, hogy az elnökségen és ügyészen kivül a bíróságnzk csupán négy érdektelen tagja u. m. Balog Ambrus, Kassay Béla, Nagy Imre és Szabó István vannak jelen, igy a bíróság a törvény szerint nam határozat képes, miért is az ülést bezárja.

Kelt, mint fent.

Böszörményi Lajos s. k.
lelkészi elnök.

Tatár Balázs s. k.
világi elnök h.

Szabó Lajos s. k.
jegyző.

X—1018. szám. A nagyszalontai református egyházmegye rendes közigazgatási birósága a sarkadkereszturi lelkész terményváltsága ügyében alulirott napon a következő végzést hozta!

A nagyszalontai református egyházmegye rendes birósága, mint közigazgatási bíróság, — mielőtt lelkész kérelme és a vagyoni felelősség megállapitása tárgyában döntene, — a keletkezett összes iratokat azzal az utasitással adja vissza a presbyte-

riumnak, hogy 21 illetőleg 26—1918. sz. határozatát az I. t-c. 22. §-ának 3. pontja értelmében terjessze az egyházközségi közgyülés elé, — és ennek határozatával, valamint a IV—1913. sz. egyházközségi közgyülési határozattal és a dijlevél hitelesitett másolatával kiegészitve, 1919. évi február 1-ig ismételten terjessze fel lelkésze utján az esperesi hivatalhoz.

Megokolás: Mivel az 1912. évben 5 évre kötött egyezséget a presbyterium lelkész méltányos kérelmének teljesitésével nem ujitotta meg, jogot adott lelkészének arra, hogy dijlevelének összes termény járandóságait természetben igényelje. Ez a körülmény, valamint a lelkészi fizetés kiszolgáltatása és a közteherviselés közötti természetes összefüggés szükségessé teszik, kogy a presbyterium fenti határozatait az I. t-c. 22, §-ának 3. pontja értelmében az egyházközségi közgyülés elé terjessze.

Nagyszalonta, 1918. szeptember 12.

Böszörményi Lajos s. k.
esperes, lelkészi elnök.

Hadházy Kálmán s. k.
világi elnök.

Perecz István s. k.
jegyző.

Tárgymutató.

		Jegyzette:
38.	Közgyülés megnyitása. Hadházy Kálmán, közben dr. Szarka Sándor világi elnökh.	Fogarassy Bálint
39.	Az egyházak világi képviselőinek igazolása	„ „
40.	Jelentés a távollevő tagokról	„ „
41.	A tárgysorozat megállapitása	„ „
42.	Esperes jelentése a törvényszerü egyházlátogatásról	„ „
43.	Esperes jelentése az elnökileg elintézett ügyekről	„ „
44—46.	A tanügyi bizottság jelentése . . .	Bottyán Pál
47.	Ujonnan választott tanitók eskütétele .	Szabó Lajos
48.	Jelentés a gyámint. pénztári számadásának megvizsgálásáról	Fogarassy Bálint
49.	A gyámintézeti alapszabályok módositása	Kolumbán Áron
50—54.	A számvevőszék jelentése	Perecz István
55—56.	„ „	H. Fekete Péter
57.	A cserméi presb. létszámának leszállitása	Perecz István
58.	A cserméi stóla megváltása	„ „
59.	8 községnek a békésbánáti egyházmegyébe való átadása	Fogarassy Bálint
60.	Egyházkerületi határozat a Református Sajtóegyesületről	„ „
61.	A zsadányi lelkészválasztás	Tatár Balázs
62.	A cserméi és seprősi egyház szerződése	„ „
63.	A Tanitói Segélyegyesület 1917. évi számadása	„ „
64—73.	Segélykérvények	Fogarassy Bálint
74.	Bodnár Lajos inditványa a segélyek felvételéről	„ „
75.	Az ugrai tanitó megerősitése	Szabó Lajos
76.	A nagyváradi tanitónőképzőbe igazgató tanácsok választása	„ „
77.	Borossebesi adókulcs	„ „

78. Nagyzeréndi adòkulcs . . . . . Tatár Balázs
79. A zsadányi magtár alapról való rendelkezés . . . . . Szabó Lajos
80. Mezőbajji gondnokok választása . . . Tatár Balázs
81. Varga Károly és neje alapitó levele . . „ „
82. Nagyszalontai főgimn. ref. tanulók alapitó levele . . . . . Szabó Lajos
83. Nagy László erdőhegyi tanitó kérvénye „ „
84. Jegyzőkönyv hitelesitők kiküldése . . . Fogarassy Bálint

Birósági ügyek.

VIII—1918. Időszaki tanács megalakitás . Szabó Lajos
IX—1918. Köröstarkányi lelkész kérelme régi dijlevele vissza állitása tárgyában „ „
X—1918. Sarkadkereszturi lelkész terményváltsága . . . . . Perecz István

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A törvényszerü egyházlátogatásokról a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni:

Gyantán, Belényesujlakon, Belényessonkolyoson, Körösjánosfalván, Magyarcsékén és Bihardobrosdon magam, — Várasfenesen Bottyán Pál belényesi lelkésszel, — Köröstárkányban, Kisnyégerfalván, Belényesben és Magyarremetén Dr Szarka Sándor tanácsbiróval, — Sarkadon Kolumbán Áron kötegyáni lelkésszel végeztem a törvényszerü egyházlátogatást.

Nagyszalontán Balog Ambrus tanácsbiró Kolumbán Áron kötegyáni lelkésszel, — Ágyán, Feketegyarmaton, Fogarassy Bálint főjegyzővel, Kötegyánban maga.

Körösnagyharsányban, Geszten, Mezőgyánban, Zsadányban, Biharugrán Nagy Imre tanácsbiró Perec István egyházmegyei jegyzővel.

Radnalippán, Gyorokon, Szentleányfalván, Kisperegen, Németperegen, Borossebesen, Pankotán, Világoson Csécsi Imre tanácsbiró maga, Aradon és Szemlakon Szondy Géza kisperegi lelkésszel.

Anton, Nagyzerénden, Bélzerénden, Vadászon, Simonyifalván és Erdőhegyen Bagdy János tanácsbiró Fogarassy Bálint főjegyzővel.

Komádiban, Magyarhomorogon, Körösszakálban, Körösszegapátiban, Berekböszörményben és Mezősasson Szabó István tanácsbiró Bessenyei Imre mezősassi lelkészszel.

Árpádon, Feketetóton, Erdőgyarakon, Csegődön, Mezőbajjon, Tamáshidán és Tenkén Kassay Béla tanácsbiró Bugyi János erdőgyaraki lelkésszel.

Sarkadkereszturon és Okányban Kolumbán Áron.

Csermőn Szabó József borossebesi lelkész végezték az egyházlátogatást felkérésem és megbizásom folytán.

Jelentésemet az „Egyházlátogatási Jegyzőkönyv" alapján készitettem s annak kérdőpontjaira igyekeztem megfelelni.

I. Az egyházközségek belélete.

Vasárnap délelőtt és ünnepnapokon minden egyházban tartanak a lelkészek egyházi beszédet. Vasárnap délután 16 délután egyházban kátémagyarázatot, 5 egyházban predikációt, 5 egyházban könyörgést, 10 egyházban felváltva káté, vagy biblia magyarázatot tartanak.

Hétköznapokon a téli hónapokban 23 egyházban tartatott bibliamagyarázat hetenként egyszer. Hétköznap délelőtt két egyház kivételével mindenütt van istenitisztelet, — délután 3 egyházban: Nagyszalontán, Komádiban, Berekböszörményben. — Bünbánati hét délutánján 32 egyházban van részint mindennap, részint csak szombaton istenitisztelet.

Konfirmációra a növendékeket lelkész készitette elő 32 egyházban, tanitó 14-ben. — A konfirmáció ünnepélyes szertartását majd mindenütt Áldozócsütörtökön, — 5 egyházban az iskolai év végét megelőző vasárnapon végeztek. — A konfirmált növendékek emléklapot mindenütt kapnak, több helyen jutalomkönyvet.

A hivek a nyári munkaidőt kivéve a templomot mindenütt kellő buzgósággal látogatták, azonban meglátszik a templomokban a világháboru következménye, mert a férfiak padjai ritkán vannak megtelve, de a nők annyival nagyobb számban látogatják az istenitiszteletet.

Az urvacsorát mindenütt évenként hatszor osztják ki. — Az urvacsorával élők száma 34.401. — Betegeknek az urvacsorát a rendes urvacsoraosztás alkalmával szolgáltatták ki.

Szektárius van 398 harminc egyházban.

Törvénytelenül együttélőket kimutatták 19 egyházból, melyben számuk 66.

Az állami anyakönyv szerint tiszta református házasság köttetett 298, vegyes házasság 146, összesen 444. — Esketési anyakönyv szerint tiszta református pár megeskettetett 174, vegyespár 60, összesen 234. — Az állami anyakönyv szerint megegyezés köttetett javunkra 17, kárunkra

10 és igy nyereségünk van 7 esetben. Megjegyzem, hogy a házasságkötés alkalmával az egyházi áldást igénybe nem vevők legnagyobb része a harctérről rövid szabadságra hazajött katona volt.

Az állami anyakönyvben református születésüek száma 1308, az egyházi anyakönyvben 1270. — A református halottak száma az állami anyakönyvben 1973, — a szertartással eltemetettek száma 1897 és igy egyházi szertartásainkat mellőzték az esketésnél 210-en, a keresztelésnél 38-an, a temetésnél 76-an, összesen 324-en.

A lelkészek mindent elkövetnek, hogy a szertartások mellőzését megakadályozzák.

Kegyes adományok.

Ágya: Perselypénz 81 K, Urasztalána többen 45 K, Konfirmandusok adománya 12 K. — Más célra adott az egyház 235 K-t.

Ant: Perselypénz 45 K, Áldozatkészség szobrára 135, Hősök sirjának gondozására 50 K-t.

Arad: Perselypénz 1080 K, Urasztalára többen 114 K, Egyház szükségletére 186 K, Templom alapra 669 K, Reformáció emlékalapra 805 K, Pénzintézetek adománya 200 K. — Más célra adott az egyház 716 K-t.

Árpád: Perselypénz 85 K, Urasztalára 66 K, Más célra adott az egyház 42 K-t.

Belényes: Harangalapra többen 120 K, Fütési alapra 60 K, Konfirmáltak adomanya 52 K, Árvaalpra Boros Péter 50 K, A reformáció 400-ados emlékalpjára 1129 K, Urasztalára többen 200 K, Varga Károly és neje alapitványa 10,400 K.

Belényesujlak: Perselypénz 90 K, Urasztalára többen 150 K, Más célra adott az egyház 210 K-t.

Bélzeránd: Perselypénz 26 K, Urasztalára többen 130 K.

Berekböszörmény: Perselypénz 239 K, Egyházfentartási alapra 16 presbiter adománya 180 K, Imre Gáborné az egyház céljára 200 K, Péntek Ferenc adománya adósság törlesztésére 500 K, Konfirmandusok adománya 20 K, Más célokra adott az egyház 35 K-t.

Biharugra: Perselypénz 258 K, Bölönyi Józsefné iskolás hadiárváknak 300 K, A református emlékalapra lelkész gyüjtése 400 K, Rózsa István adománya 50 K, A két szövetkezet 50 K, Urasztalára többen 120 K, Más jótékony célra adott az egyház 51 K-t.

Borossebes: Perselypénz 95 K, Urasztalára többen 100 K, Egyházszükségletére többen 90 K, Más célra adott az egyház 47 K-t.

Csermő: Perselypénz 50 K, Egyházszükségleteire többen 40 K, Urasztalára 60 K, Más célra adott az egyház 58 K-t.

Erdőgyarak: Perselypénz 75 K, Községtől iskolai segély 1000 K, A két szövetkezet adománya 400 K, Urasztalára többen 240 K, Más célra 340 K.

Erdőhegy: Iskolai célokra 460 K. Más célokra adott az egyház 995 K-t.

Feketetót: Perselypenz 30 K.

Feketegyarmat: Perselypénz 91 K, Urasztalára többen 36 K, Más célra adott az egyház 138 K-t.

Geszt: Perselypénz 78 K, ifj. gróf Tisza Istvánné urasztalára 100 K, Sinka Anna 25 K, ifj. Szabó Lajos harctéri alaptiványa 100 K, Reformáció alapra gyüjtés 207 K, Serfőző Mihály és neje hadiárva alapitványa 1000 K, Bagdi Sándor és neje adománya épitési alapra 1000 K,Kisebb adományok 17 K, Más célokra 411 K.

Gyanta: Perselypénz 277 K. Más célra adott az egyház 65 K-t.

Gyorok: Perselypénz 43K, Urasztalára többen 70 K.

Kispereg: Más jótékony célra adott az egyház 292 K, Ottó Árvaházra 50 K.

Németpereg: Perselypénz 105 K.

Pécska: Perselypénz 12 K.

Komádi: Perselypénz 108 K, Egyház szükségleteire többen 95 K, Urasztalára többen 200 K, Más célokra adott az egyház 1040 K-t.

Körösnagyharsány: Perselypénz 485 K, Hitelszövetkezet 100 K, Az egyház javára többen 192 K, Urasztalára többen 100 K, Más célra 444 K.

Körösszakál: Perselypénz 38 K, Egyesek adománya 70 K, Urasztalára 60 K.

Körösszegapáti: Perselypénz 73 K, Urasztalára 94 K, Más célra 34 K.

Köröstárkány: Perselypénz 618 K, Urasztalára 60 K, Más célra 76 K.

Kötegyán: Perselypénz 48 K, Fogyasztási szövetkezet adománya 94 K, Más célra 270 K.

Magyarcséke: Perselypénz 18 K, Urasztalára 120 K,

Szikszay Dezső és neje templomépitésre 10000 K, Nagy Lajos templomépitésre 1000 K, Korda Andor e célra 1000 K, Szombatsági kör 240 K, Friedmann Áron 100 K, Biró Gusztáv 100 K, Ritter Izidor 20 K, Többen 70 K, összesen 12530 K. Liszka Istvánné 200 K, Reformáció emlékalapra: Nagy Lajos 200 K, Ercsey Zsigmond 50 K, Biró Gergely 20 K, Szolár Pál 20 K, Alföldy Mihály 10 K, összesen 300 K. Takarékmagtár alapra tiszta buzát adtak összesen 9 és fél hektolitert, Az egyház szükségleteire többen 169 K.

Magyarhomorog: Urasztalára 104 K.

Magyarremete: Perselypénz 61 K. Urasztalára 104 K. Más célra 86 K.

Mezőbaj: Perselypénz 42 K. Urasztalára 34 K.

Mezőgyán: Perselypénz 35 K. Urasztalára 30 K. Harangalapra aöbben 80 K. Árva alapra aöbben 283 K. Háborus célokra 22 K.

Mezősas: Perselypénz 4 K. Adományok 192 K. Más célra 706 K.

Nagyszalonta: Perselypénz 623 K. Társadalmi gyüjtésből szegény tanulóknak 5200 K. Ur asztaláta többen 200 K. Más célra 35 K.

Nagyzerénd: Perselypénz 107 K. Harangalapra Mátyás I. 50 K, Csősz Ferenc 10 K. Más célra 18 K.

Pankota: Perselypénz 182 K. Templomépitési alapra 303 K. Egyházfentartási alapra 92 K. Harangalapra 745 K. Ur asztalára többen 200 K. Más célra 35 K.

Világos (leányegyház): Perselypénz 116 K. Szegedy Gyula 30 K. Urasztalára Gáll Gergely és özv. Puskás Jánosné 27 K. Templamépitési alapra adakoztak: Aradcsanádi Gazd. Tkptár 100 K, Aradi Polg. Tkptár 50 K, Aradmegyei Tkptár 50 K, Aradi Ipar és Népbank 50 K, Aradi Első Tkptár 50 K, TemesváriBank és Keresk. Rtg. 50 K, Pankotai Népbank 50 K, Pankotai Gazd. és Iparbank 95 K, Ujszentannai I. Tkptár 50 K, Ujszentannai Népbank 50 K, Ujszentannai Gazd. és Iparbank 27 K, Szentendrey Béla 20 K, Aradi Központi Tkptár 25 K, Aradi Közgazd. Bank 50 K, Feszler Károly 50 K, Takács Béla 60 K, Klement János és neje 10 K, Klement Henrik 10 K, összesen 847 K. Más célra 14 K.

Radnalippa: Perselypénz 55 K. Lippa község 300 K. Urasztalára özv. Lévai Vencelné és Lengyel Imréné 48 K. Ref. Segélyegylet 150 K. Templomépitésre adakoztak: Sikó Ilona

100 K, Sikó Rózsika 100 K, Pászkán Lajos 10 K, Mihelyi Eszter 10 K, Judik Jánosné 10 K, Szücs Lidia 20 K, Földváry Sándor 15 K, Mások 15 K. Más célra 114 K.

Sarkad: Perselypénz 387 K. Szegényárva alapra: Sarkadvidéki Tkptár 150 K, Három egyház takarékmagtár 420 K, Többen 81 K, összesen 651 K. Hagyományalapnak Szabó Ferencné 50 K, özv. Tokai Istvánné 20 K, összesen 70 K. Harangalapra Veress Ferenc 2000 K, Seres András és neje 2000 K, Székely Istvánné 10 K, Székely Juliánna 10 K, összesen 4020 K. Ösztöndij alapra: özv. ifj. Szabó Lajosné 1000 K. Orgona alapra többen 68 K. Hadiárváknak többen 144 K. Vak katonáknak többen 33 K, összesen 7373 K.

Sarkadkeresztur: Perselypénz 94 K. Urasztalára 16 K. Szegény tanulóknak 20 K. Más célra 22 K.

Szemlak: Perselypénz 134 K. Urasztalára Árva Henrik gondnok kenyeret és bort minden urvacsoraosztáskor adott Árva Ádám 12 K. Schilling Frigyesné 30 K. Más célra 52 K.

Szentleányfalva: Perselypénz 142 K. Urasztalára Nagy Dániel és neje, Vékony Sándor és neje 48 K. Más célra 132 K.

Tamáshida: Perselypénz 15 K. Unghváry Gyula és társai 6200 K. Magyari Sándor 20 K. Más célra Unghváry Gyula és társai 350 K.

Tenke: Perselypénz 77 K. Egyházfentartási alapra adtak: dr Sebess Lajos főgondnok 500 K, M. Köteles János, Orbán János, M. Köteles József 100—100 K, a Miskolczy család 100 K. Urasztalára többen 300 K. Más célra 641 K.

Vadász: Perselypénz 24 K. Urasztalára 100 K.

Várasfenes: Perselypénz 408 K. Harangalapra többen 25 K. Urasztalára 50 K. Más célra 70 K.

Zsadány: Perselypénz 35 K.

Az egyház és iskola javára, a perselypénzekkel az urasztalának adott kenyér és bor értékével együtt az adományok összege: *69230 K.* Az egyházak más jótékony célra adtak 12,867 K-t.

Az egyházközség szegényeit 12 egyházban 935 K-val segélyezték. — Az iskolába járó növendékeknek ruhára és tankönyvekre 18 egyházban 7664 K-t adtak.

Felekezeti sérelmek nem fordultak elő.

Hitelveleinkkel ellenkező szokások nem terjedtek el.

Vallásos felolvasások nem tartattak.

Paróchiális kör csak Nagyszalontán van szervezve, mindkét körben 18—18 tagból áll a paróchiális tanács.

Református egyesületek, helyi vallásos irányu lapok sehol sincsenek. — Énekkar van Zsadányban 25 taggal. 44 gyülekezet tagjai járatnak vallásos iratokat, legnagyobb számban Téli Ujságot, ezenkivül a Vasárnapot és a Protestáns Árvaházi Naptárt, *összesen 3021* példányban.

Református népkönyvtár van 27 egyházban.

II. Az egyházközség külélete, szervezete és vagyona.

A presbyteriumok minden egyházban szabályszerüen vannak szervezve. Tagjainak összes száma 764. Kettős elnökség csak 3 egyházban van. A presbyteri gyülések jegyzőkönyveit mindenütt rendesen vezetik. Jegyzője legtöbb helyen a tanitó.

Az egyházközségi közgyülés 9 egyházban képviseleti alapon van szervezve.

Az anyakönyvek mindenütt be vannak kötve és pontosan vezettetnek.

A lelkészi irodák, paróchiális könyvtárak, levéltárak mindenütt rendben vannak, a püspök és esperes körlevelei megőriztetnek.

Ingatlan birtoka 42egyháznak van. Ebből 39 egyházi földbirtok, háromé pedig bérház. A földet feles gazdálkodással 2 egyházban, 37-ben pedig haszonbérrel értékesitik. A haszonbér legnagyobb részben befolyt.

Az ingatlanok mindenütt az egyház nevére vannak telekkönyvvezve.

Tőkepénz van 119,470 K, — alapitvány 626,618 K, a kettő együtt *746,088 K.*

A tőkepénzek és alapitványok 10 egyházban takarékpénztári betétben, — 6 egyházban kötvényeken, — 30 egyházban betétben és kötvényeken vannak elhelyezve. Mind kellően van biztositva. Az egyházközségekben alapitványokat nem tettek.

Magtári tőkéje 17 egyháznak van és pedig gabona 1456 q, pénz 24241 K. A kamatokat rendesen beszedik, hátralékban kevés marad.

Adóssága 36 egyháznak van 476,853 K.

A kamatláb a törlesztéses kölcsönöknél 5%, a többieknél 6 és 8% között váltakozik. A tőkesegélyekül adott köl-

csönöknél pedig 1, vagy 1½ %. Törlesztési részlet 17,786 K. Megerősitett költségvetése minden egyháznak van.

Az egyháztagokra egyházi adó van kivetve 178,602 K értékben.

Az egyházi adózás az E. T. III. t. c. 8. §-a szerint történik 11 egyházban, — a 13. §. szerint 35 egyházban. A kivetett egyházi adó nem fedezi a szükségletet 13 egyházban, ezek adócsökkentési segélyért folyamodtak.

Adócsökkentési segélyt élveztek az egyházak 45,361 koronát.

Rendkivüli adója van 13 egyháznak 25,835 K.

Az egyházak számadásai mindenütt rendben vezettetnek. Ezeket előbb a presbyterium, azután az egyházmegyei számvevőszék vizsgálta meg. Bevétel volt: 642,819 K, kiadás: 619,679 K. Pénztári maradék: 23,140 K.

Az egyházi épületek általában elég jók. A templom kicsiny Aradon, javitandó Erdőhegyen, Feketetóton, Berekböszörményben, Gyorokon, — ujraépitendő Pankotán és Lippán.

Lelkészlakok javitandók: Nagyzerénden, Csermőn, Mezőgyánban, Feketetóton. Ujraépitendők: Belényessonkolyoson, Körösszegapátiban, Köröstárkányban, Lippán, Zsadányban és Tenkén.

Az iskola tetemes javitást igényel Nagyzerénden, ujraépitendő Erdőhegyen és Kisperegen.

Tanitói lak javitandó Magyarhomorogon, Mezőgyánban és Borossebesen.

Melléképület (istálló és szin) épitendő Zsadányban.

Uj épitkezést a háboru okozta drágaság miatt az egyházak seholsem tettek. Az épületek jókarban tartására kiadott templomra: 7981 K, lelkészlakokra: 6032 K, iskolákra 20721 K, melléképületekre 3677 K-t. *összesen 38411 koronát.*

Tüzkár ellen az épületek legtöbb egyházban teljes értékig vannak biztositva 1.633,810 K erejéig. Az évenkénti biztositási dij 2198 K mindenütt ki van fizetve.

A belhivatalnokok fizetéseiket mindenütt megkapták. Az egyházak belhivatalnokok részéről adók, nyugdijintézeti járulékok, közigazgatási költsége ki vannak fizetve.

A mult évben adósság törlesztésre 1000 K tőkesegélyt kapott Belényesujlak.

Másnemü segélyt 14 egyház kapott 9355 K-t, leginkább

a községektől, vagy az iskola fentartására, vagy közszükséglet fedezésére.

Pere van 2 egyháznak, mindegyik felperes.

A temetők vagy az egyház, vagy a község nevén vannak, leginkább körül vannak árkolva.

III. Az egyházközségek iskola ügyei.

Az egyházak az iskoláztatásra az államtól fizetéskiegészités, személypótlék és tandijkártalanitás cimen 146.042 K segélyt nyertek.

A taniói dijlevelek egyházhatóságilag meg vannak erősitve s az egyház levéltárában őriztetnek.

Régi *kitünő* értelemben kiváló eredménnyel tanitottak.

Ágya: Varga Károlyné Kósa Margit.

Árpád: Szücs Balázs, Székely Emilia.

Geszt: Balogh József, Baloghné Faragó Róza, továbbá Demeter Róza óvónő.

Gyorok: Jónás Margit.

Kispereg: Lengyel József.

Kötegyán: Csató Gyuláné Somogyi Mária, Csató Gyula, Rovács János.

Magyarhomorog: Juhász Imréné h. tanitónő.

Mezőgyánhoz tartozó Gyanté pusztán Báthory István.

Mezősas: Nyeste Gyula, Berényiné Tóth Teréz.

Nagyszalonta: Szabó Lajos ig. tanitó, Bakos Sándor, Debreczenine Balogh Erzsébet, Fráter Ilona h. tanitónő, Szentessy Elek, Balogh Ilona, ifj. Szabó Lajosné Borbély Anna, Bóné Emma, Bottyán Vilma h. tanitónő és Seres László.

Nagyzerénd: Hevesiné Molnár Piroska.

Sarkad: Farkas Irén, Falussy Ágnes, Pappné Kovács Irma, Schrötter Dániel, Mikó Márton.

Tenke: Budai Berta.

Vadász: Balogh József.

Várasfenes: Csiszár Etelka.

Komádi: Kiss Dániel, Papp Eszter.

A vallástanitást kitünő eredménnyel teljesitették: a szintei és micskei állami iskolákban Fogarassy Bálint ágyai lelkész. — Anton a vallást és éneket Ujvári Eszter községi tanitó. — Aradon a vallást Kalkó Károly. — Belényesen Bottyán Pál lelkész. — Csegődön Balogh József állami tanitó. — Körösszakálban Némethy János lelkész. — Magyar-

csékén és Bihardobrosdon: Kalas Ferenc lelkész. — Magyarremetén a vallást Szathmáry István lelkész, az éneket Herman Mózes állami tanitó. — Nagyszalontán a főgimnáziumban a vallást Bay József s. lelkész, a polgári iskolában Debreczeni István lelkész és Szabó Lajos tanitó. — Nagyzerénden az állami elemi iskolában dr Gyenge János lelkész. — Lippán a hittant Lengyel Imre lelkész. — Tamáshidán Unghváry Gyula lelkész.

Az iskolák a szükséges naplókkal és taneszközökkel fel vannak szerelve, a növendékek tankönyvekkel ellátva. Az 50filléres beirási dijakat mindenütt szedik s az ebből begyült összeget az egyh. kerület által engedélyezett levonások után a kijelölt typusok beszerzésére fordítják.

A tanitó és népiskolai könyvtárakban összesen 7955 kötet van. Tankönyvekül az egyházkerület kiadványai használtatnak.

Az iskolák szellemi állapotáról az egyházlátogató küldöttségek jegyzőkönyvei alapján a következőket jelenthetem:

Berekböszörményben Szathmáry Ilona, Körösnagyharsányban Csomor Béla, Nagyszalontán Varga József, Borbély Anna, Tenkén Sághi Péter mulasztásaikat helyrehozták.

Anton Kádár Béla a tananyagot nem gyakorolta be kellőleg, növendékei az éneklésben sem elég gyakorlottak. Nagyobb szorgalomra serkentendő annyival inkább, mert a kir. Tanfelügyelő iskoláját nem megfelelőnek találta sőt az államsegély elvonásával fenyegette meg.

Bélzerénden a Kozma Sándor tanitásának eredménye alig megfelelő, amit csak némileg ment a tetemes mulasztás. Nagyobb szorgalomra serkentndő.

Köröstárkányban az Erdélyi Gyula iskolájában a tanitás eredménye semmi. Ezt ő a növendékek rendkivül nagy mulasztásával akarja igazolni; de a községi jegyző azt nyilvánitotta ki, hogy a téli hónapokban a mulasztásokról tanitó nemleges jelentést tett. Látogatásunk alkalmával hét I. és három II-ik osztályu növendék volt jelen. Az I. osztályuak közül csak egy tudott valamennyire olvasni, a többiek a betüket se ismerték; a számolásban a jelenlevő növendékek nagyon gyengék voltak. A presbyterek nyilatkozata szerint Erdélyi Gyula a tanitást állandóan elhanyagolta, tehát az egyházmegyei közgyülés határozata alapján ellene a fegyelmi eljárást meginditottam. Lelkészt és a presbytereket

pedig a legszigorubban utasitottuk, hogy a növendékek iskolába járatását tartsák állásukból folyó kötelességüknek.

Statisztikai kimutatás végösszege az 1917—18-ik iskolai évről.

Lélekszám	85327	
Iskolai épületek száma	109	
Összes tantermek száma	119	
VI osztályu az iskola	33	helyen
V osztályu az iskola	1	helyen
IV osztályu az iskola	2	helyen
Fiu iskola van	29	helyen
Leány iskola van	27	helyen
Vegyes iskola van	44	helyen
Bentlakó tanitó van	88	
Lakbéres	22	
Férfi tanitó van	77	
Nő tanitó van	34	
összesen	112	
Fiukat tanit	32	
Leányokat tanit	30	
Vegyesen tanit	99	
Okleveles rendes tanitó van	110	
Okleveles segéd tanitó van	2	
Állandó tanitó van	110	
Ideiglenes tanitó van	2	
Az igazgatóság szervezve van	16	helyen

A folyó tanévbe nl uj állás lett szervezve.

Tanulók statisztikája.

6—12 éves tankötelesek:

Fiu	5699; leány	5719; összesen	11418
Egyh. isk. jár fiu	3797; leány	3705; összesen	7502
Más isk. jár fiu	1307; leány	1354; összesen	2661
A 2 cimen jár fiu	5104; leány	5059; összesen	10163

Iskolába nem jár:

Törvényes cimen fiu	407; leány	399; összesen	806
Iskola kerülő fiu	188; leány	261; összesen	449
2 cimen összesen fiu	595; leány	660; összesen	1255

Az egyház iskolájába járó növendékek közül fi 264,

leány 199, ág. evang. 29, róm. kath. 136, gör. kath. 29, gör. kel. 230, izr. 39, összesen 1059.

Korfirmált fi 504, leány 555, összesen 1059.

13—15 éves tankötelesek:

Tanköteles fiu . . .	2008; leány	2008; összesen	4016
Egyh. isk. jár fiu . .	330; leány	345; összesen	675
Más isk. jár fiu . . .	509; leány	476; összesen	985
Két cimen összesen fiu .	839; leány	821 öszesen	1660

Iskolába nem jár:

Törvényes cimen fiu . .	891; leány	865; összesen	1756
Iskola kerülő fiu	278; leány	322 összesen	600
Két cimen összesen fiu .	1169; leány	1137; összesen	2356

Az egyh. iskolájába járó más vallásu növendékek közül fi 5, leány 4, ág. ev. 2, r. kath. 2, gör. kath. 3, gör. kel. 2, összesen 9. Korfirmált 3 fiu, 9 lány, összesen 12.

Iskolai felszerelések statisztikája:

Iskolai butorok . . .	3148 db.	Értéke 40938 K.
Tanszerek	4922 db.	Értéke 16620 K.
Tanulók könyvtára . .	4995 db.	Értéke 12463 K.
Tanitók könyvtára . .	2381 db.	Értéke 10087 K.
Tornaszerek	3 db.	Értéke 10 K.

Vezérkönyv van 454 db.

Tankönyvek egyh. kerületiek.

Testgyakorlótér 270 négyszög m. Faiskola 480 négyszög m.

Az iskoláztatásra tett kiadások statisztikája.

Tanitói fizetésre készpénz	188640 K.
Lakbérilleték	31030 K.
Földek s alap kamatok	26083 K.
Termények szolgálmányok	11800 K.
Összesen	257373 K.
Tanitói nyugdij s 30 fill. jár	2830 K.
Adók	8836 K.
Épület fenntartás	23468 K.
Takaritás, fütés	33982 K.
Butorok s tanszerk	3971 K.
Vegyesek	4159 K.
Összesen	77246 K.

Rendkivüli kiadások	1337 K.
Államsegély fizetés kiegészitése . .	97774 K.
Államsegély személyi pótlék . . .	20196 K.
Államsegély tandij kártalanitás . .	10718 K.
Összesen	128688 K.
Községi segély	5628 K
Alapitv. kamatok	1619 K.
Más forrásból	10107 K.
Összesen	17354 K.
Összes kiadás	335956 K.
Fedezet államsegély s más forrásokból	146042 K.
Az egyházat terhelő kiadás	189914 K.

Iskola fenntartási alap van 4 egyházban.

Tőkéje 21352 K.

Iskolai árva- és segélypénztár van 6 egyházban.

Tőkéje 4608 K.

Segélyt kapott 425 tanuló 5040 K. értékben.

Az iskolai év 10 hónapig tart 20 egyházban.

Az iskolai év 9 hónapig tart 21 egyházban.

Az iskolai év 8 hónapig tart 3 egyházban.

Az iskolai év nyolc hónapnál kevesebb 1 egyházban.

A hol nincs felekezeti iskola ott a növendékek állami és községi iskolákban nyernek oktatást.

Vallásos oktatásban növendékeink mindenütt részesülnek.

Vallástanitók dijazásaira

6—12 éves növendékek után 5420 K.

13—15 éves növendékek után 3010 K.

Összesen 8430 K.

lett kifizetve.

Osztatlan iskola van 26 helyen.

Osztott iskola van 12 helyen.

Hygienicus szempontból megfelelő tanterem van 101.

Hygienicus szempontból nem megfelelő tanterem van 18.

Az iskola felszerelése tanszerekkel teljes 109 tanteremben.

Az iskola felszerelése tanszerekkel hiányos 10 tanteremben.

6—11 éves iskolahiány miatt nem jár iskolába 239.

Mulasztott félnapok száma igazolt	115124
Mulasztott félnapok száma igazolatlan	34826
Összesen	149950

IV. Egyházi tisztviselőkről és presbyterekről.

F. évi április 4-én tartott közgyülésünk óta a lelkészi karban azon változás történt, hogy a zsadányi egyházban 55 éven át kiváló buzgósággal müködő lelkész Nagy Béniámin állásáról lemondott s miután ő az Országos Nyugdijintézetnek nem volt tagja, lemondása csak ugy volt lehetséges, hogy az egyház részére élete fogytáig 2000 K nyugdijat ajánlott fel és biztositott. Dicsérettel emlitem fel a zsadányi egyház hiveinek ezen méltánylást érdemlő áldozatkészségét, hogy ők lehetővé tették 85 éves lelkészüknek a jól kiérdemelt nyugalomba vonulását.

Az egyházi tisztviselők és presbyterek hivatali kötelességüket tulnyomó részben buzgósággal teljesitették, kivéve azon tanitókat, akiknek tanitási eredménye ellen az egyházlátogató küldöttség kifogást emelt. Lelkészek és tanitók társadalmi és közjótékonysági téren szorgalmasan és hasznosan munkálkodtak. Nagyszalontán a tanitók az iskolás növendékekkel leginkább hadi jótékony célra ünnepélyeket tartottak, melyeknek jövedelme 1820 K volt.

A tisztviselők közt a jó viszony 2 helyen, — a tisztviselők és hivek közt szintén 2 helyen van megzavarva.

Tábori szolgálatot teljesitenek: Kun Zoltán pankotai, Nagy Sándor feketetóti és Vass Jenő vadászi lelkészek. Most is kénytelen vagyok kijelenteni, hogy távollétük az egyháznak hátrányára szolgál, különösen áll ez a pankotai egyházra, hol a helyettesités miatt a lelkész és hivek közt állandó zavarok vannak, melyeknek lecsendesitése nekem sok munkát és gondot okozott, fájdalom, hogy az még sem sikerült.

Tisztelettel inditványozom, hogy a gyámdijra jogosult lelkészi özvegyek és árvák gyámdijosztaléka a folyó évre is 20%-kal emeltessék.

V. Statisztikai adatok.

Az egyházmegye lélekszáma volt 1916. év végén fi: 48430, nő: 50608, összesen 99038.

Anyakönyvi adatok: a) született 660 fi, 632 nő, összesen 1292. Ezek közül törvényes: 630 fi, 586 nő, összesen: 1216. Törvénytelen 30 fi, 46 nő, összesen 76. b) Meghalt 1030 fi, 971 nő, összesen: 2001. c) Házasságot kötött 174 tiszta pár, 60 vegyes pár, összesen: 234. d) Konfirmált 567 fi,651 nő,

összesen 1218. e) Áttért 3 fi, 8 nő, összesen: 11. f) Kitért 8 fi, 7 nő, öszesen 15.

A lelkek száma fogyott 709-el. Ezt levonva az 1916 év végi 99,038 lélekszámból, marad 1917. év végén 98,329 lélek.

A nagyzeréndi presbyteriumot felelősség terhe mellett utasitotta egyházmegyénk közgyülése, hogy a tetemesen felszaporodott adóhátralékokat hajtassa be. Az egyházlátogató küldöttséget felkértem, vizsgálja meg, hogy ezen rendeletnek eleget tettek-e? A küldöttség azt jelentette, hogy május végéig még semmi intézkedést nem tettek. — Ekkor figyelmeztettem a presbytériumot kötelességének teljesitésére s tanácsoltam, hogy fogadjanak fel egy olyan egyént, aki a hátralékok behajtásával legyen megbizva. Ezen tanácsomat elfogadták s mint a lelkész jelenti, a hátralékok nagy része már be van fizetve.

Az egyházkerület 560—1918. sz. határozatával kimondotta, hogy a nagyzeréndi iskolák államositását nem engedélyezi, hanem megbizza Püspök Urat, irjon fel a Vall. és Közokt. Miniszterhez s kérje meg őt arra, hogy nagyzeréndi iskolaépületek és felszereléseknél ne alkalmazzon olyan magas mértéket s ne támasszon olyan kivánságokat, melyek a háboru végéig nem teljesithetők. Kérem utasitsa közgyülésünk a presbytériumot arra, hogy az iskolák épületeit a lehetőségig jókarba hozassa, hogy azok legalább a mérsékelt kivánságoknak megfeleljenek.

VI. Elnökileg elintézett ügyekről.

1918. ápril. 27-én Nagy László és Dula Ilona okleveles tanitókat az erdőhegyi presbyterium választása és beterjesztett okmányaik alapján megerősitettem. *237. sz.*

Ápril. 17-én a kisperegi egyháznak engedélyt adtam arra, hogy saját alapjaiból az egyház folyó szükségleteinek fedezésére 1000 K ideiglenes kölcsönt vegyen fel, ugy azonban, hogy a kölcsönt f. évi dec. 15-ig visszafizesse. *262. sz.*

Május 29-én a kötegyáni egyháznak engedélyt adtam arra, hogy az iskolák fütésére szükséges tüzifa beszerzésére 1500 K ideiglenes kölcsönt vegyen fel. A kölcsönt f. évi dec. 15-ig köteles visszafizetni. *367. sz.*

Ápril. 29-én a Zita királyné nevenapján tartott iskolai ünnepélyeken eszközölt gyüjtés eredményét — 1403 K 57 fillért — a püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

Junius 11-én az egyházmegyei főjegyzőt értesitettem,

hogy az egyházkerületi gyülés a radnalippai missiói körből hét községnek a békésbánáti egyházmegyébe való átengedését helybenhagyta. *724. sz.*

Junius 17-én Biharvármegye alispánját felkértem, hogy ahol csak lehetséges, ne bizza meg a lelkészeket a cséplésnél a gabonaátvétellel. *439. sz.*

Junius 23-án a mezőgyáni egyháznak engedélyt adtam arra, hogy a tüzifa beszerzésére 3800 K. ideiglenes kölcsönt vegyen fel. A kölcsönt f. évi dec. 15-ig köteles visszafizetni. *463. sz.*

Julius 5-én a nagyszalontai presbytérium választása és beterjesztett okmányaik alapján Bordás Imre és Kertész Lajos okleveles tanitókat állásaikban megerősitettem. *483. sz.*

Aug. 8-án a köröstárkányi presbytérium választása és beterjesztett okmányai alapján Szücs Esztert a tanitóságban megerősitettem. *560. sz.*

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagyszalonta, 1918. aug. 17.

Böszörményi Lajos
esperes.

Döme Károly, Nagyszalonta 918—IX.